

“कृषि, पर्यटन, उद्योग, साहित्य एवं पूर्वाधार;
सभ्य, समुन्नत एवं समृद्ध भानु निर्माणको आधार”

आर्थिक वर्ष २०७५ / ०७६को नीति, बजेट तथा कार्यक्रम

भानु नगरपालिका
फुस्रेटार, तनहुँ
गण्डकी प्रदेश

विषयसूची
खण्ड १ -परिचय

- १.१ स्थानीय तहको संक्षिप्त परिचय
- १.२ विद्यमान अवस्थाको समीक्षा
  - १.२.१ सबल पक्ष
  - १.२.२ कमाजोर पक्ष
  - १.२.३ अवसर
  - १.२.४ चुनौती
- १.३ वार्षिक नीति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका लागि अवलम्बन गरिएको पद्धति
- १.४ आयोजना प्राथमिकीकरणका आधारहरू

खण्ड २ -चालु आ.व. ०७४/०७५ को समीक्षा

- २.१ विषयगत समितिको गठन तथा समितिको कार्यको समीक्षा:
- २.२ विषयगत शाखा निर्माण तथा सम्पन्न कार्यक्रमहरूको समीक्षा:
- २.३ पहिलो र दोस्रो नगरसभाबाट पारित अन्य कार्यक्रमको समीक्षा:
- २.४ सरकारी एवं गैरसरकारी संघ संस्थाहरूबाट सम्पन्न कार्यक्रमको समीक्षा :

खण्ड ३ -आगामी आ.व. ०७५/०७६ को नीति, बजेट तथा कार्यक्रम

- ३.१ सोंच
- ३.२ लक्ष्य
- ३.३ उद्देश्य
- ३.४ अपेक्षित उपलब्धी
- ३.५ वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका प्रमुख नीति तथा आधारहरू
  - ३.५.१ समग्र नीति तथा आधारहरू
  - ३.५.२ क्षेत्रगत नीति तथा आधारहरू:
    - क) आर्थिक क्षेत्र
    - ख) सामाजिक क्षेत्र
    - ग) पूर्वाधार क्षेत्र
    - घ) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन
    - ङ) संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन
- ३.६ मुख्य मुख्य आयोजना र क्रियाकलापहरू
- ३.७ अनुमानित व्यय र स्रोत व्यवस्थापन

खण्ड ४ - अनुसूचिहरू

- अनुसूचि १ - आय व्ययको विवरण
- अनुसूचि २ - राजस्व तथा अनुदान प्राप्तिको अनुमान
- अनुसूचि ३ - व्यय अनुमान
- अनुसूचि ४ - वित्तीय व्यवस्था अनुमान
- अनुसूचि ५ - कार्यक्षेत्रगत व्यय अनुमान
- अनुसूचि ६ - वार्षिक विकास कार्यक्रम
- अनुसूचि ७ - वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन योजना

सभाध्यक्ष महोदय,

भानु नगरपालिकाको उप-प्रमुखको हैसियतले यस सम्मानित सभा समक्ष आगामी आर्थिक वर्ष ०७५/०७६ को बजेट प्रस्तुत गर्न पाउँदा अत्यन्त गौरवान्वित भएको छु । यस अवसरमा राजनीतिक परिवर्तनको लागि जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धान्जली तथा घाईते र बेपत्ता नागरिक प्रति सम्मान प्रकट गर्दछु । त्यसैगरी कृषि, पर्यटन, उद्योग, साहित्य एवं पूर्वाधार: सभ्य समुन्नत एवं समृद्ध भानु निर्माणको आधारको लागि संघर्ष गर्नुहुने महान भानु नगरवासी र त्यसको सफल एवम् सक्षम नेतृत्व गर्नुहुने यस भूमिका राजनीतिका शिखर व्यक्तित्वप्रति हार्दिक सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु ।

लामो संघर्षपछि नेपाली जनताको चाहना अनुरूप संघीय स्वरूपको समावेशी जनप्रतिनिधिमूलक शासन प्रणाली स्थापना भएको छ । त्यसै अनुरूप गठन भएको स्थानीय तहमा जनप्रतिनिधिहरुबाट कार्यारम्भ भए पश्चात भानु नगरवासी जनतामा पनि उत्साह र उमंगता सञ्चार भएको छ । स्थानीय शासन र विकास निर्माणमा प्रत्यक्ष रूपमा प्रत्येक नागरिक आफै संलग्न हुने वातावरण बनेको छ । यस अवसरमा हामी सबै राजनीतिक दल, कर्मचारी र नागरिकको सहकार्यबाट यस नगरलाई आर्थिक रूपमा आत्मनिर्भर र समृद्ध बनाउँदै समतामूलक समाजको निर्माण गर्नु हामी सबैको साझा जिम्मेवारी बनेको छ ।

संविधान प्रदत्त हक अधिकारको उपभोगको सुनिश्चितता गर्दै स्वशासन र सुशासनयुक्त स्थानीय शासनको अभ्यास गर्न थुप्रै विषयगत कानूनहरुको निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्नेमा हामी चुकेको छौं भने यस सभाबाट विषयगत कानूनहरु निर्माण गरी अगाडि बढनुपर्ने अवस्था एकातर्फ छ भने अर्कोतर्फ नागरिकले परिवर्तनको प्रत्याभूति गर्ने गरी असल राजनीतिक संस्कार सहित द्रुत रूपमा विकासको आवश्यकता पहिचान र पूर्ति गर्नु चुनौतीको रूपमा रहेको छ । हाम्रो वर्तमान चुनौतीपूर्ण भएतापनि इतिहास गौरवपूर्ण र भविष्य उत्साहपूर्ण एवं सम्भावनायुक्त छ । “जग बलियो भए घर बलियो हुन्छ” भने जस्तै राजनीतिक प्रणाली प्रति नागरिकको भरोसा कायम गर्दै लोकतन्त्रलाई बलियो पार्न विकासमा साभेदारी गर्दै समृद्धि र विकासलाई साझा मन्त्रको रूपमा लिई अगाडि बढ्नु आजको आवश्यकता बनेको छ । तसर्थ, विगतमा जस्तै आ.व. ०७५/०७६ का लागि पनि “कृषि, पर्यटन, उद्योग, साहित्य एवं पूर्वाधार; सभ्य, समुन्नत एवं समृद्ध भानु निर्माणको आधार ” भन्ने नारालाई मर्म बनाएर भानु नगरको वार्षिक नीति बजेट तथा कार्यक्रम तय गरिएको व्यहोरा म यहाँहरु समक्ष निवेदन गर्न चाहन्छु ।

नगरको आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक र शासकीय मार्गचित्र एवं विकासको कडीको रूपमा रहने वार्षिक नीति, बजेट तथा कार्यक्रम, नगरपालिकाको न्यून आन्तरिक आय, नागरिकमा विकासको तिव्र चाहना एवं आवश्यकता परिपूर्तिका लागि पर्याप्त कानूनी व्यवस्था नहुँदाको अन्यायता, कार्यबोझको अनुपातमा राज्यद्वारा तयार गरिएको अन्तरिम संगठन संरचना बमोजिमको कम जनशक्ति, भौतिक पूर्वाधार एवं स्रोत साधनको कमी, संस्थागत संरचनामा अस्पष्टताको अवस्थामा मैले यस नगरसभामा आ.व. २०७५/०७६ को नीति, बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न लागि रहेको छु ।

खण्ड १ -परिचय

१.१ भानु नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय:

आदिकवि भानुभक्त आचार्यको जन्मभूमी चुँदीरम्घा क्षेत्र एवं नेपालको राजनीतिक इतिहासका दोस्रो प्रधानमन्त्री रंगनाथ पौडेलको जन्मथलो मैवलकोट क्षेत्रलाई पश्चिम पारेर बगेको चुँदी खोला, उत्तर तर्फ पूर्व पश्चिम पारेर बगेको पाउँदी खोला, उत्तर दक्षिण पारेर बगेको मर्स्याङ्दी नदीले भाग लगाएको आदिकवि भानुभक्त आचार्यको नामबाट नामाकरण एवं घोषणा भएको यस भानु नगरपालिकाको क्षेत्रफल १८४ व.कि.मि, जनसंख्या ४५,७९२ र वडा संख्या १३ रहेका छन् । यस नगरपालिकाको पूर्वमा गोरखा र लमजुङ, पश्चिममा व्यास न.पा, उत्तरमा लमजुङ तथा दक्षिणमा बन्दिपुर गाँउपालिका रहेका छन् ।

आदिकवि भानुभक्त आचार्य एवं कविकेशरी त्रिथराज पाण्डेको जन्मथलो, चुँदीको उर्वर फाँट, खहरे, कल्लेरी, ढुकुर्दी, सतिघाट, बाह्रविसे, भट्टफाँट जस्ता फाँटहरु र दोरदोरटार, मोहोरियाटार, कालिमाटीटार, बेल्टार, दाहालटार, काउरेटार, नारेश्वरटार, फुस्रेटार, गोठेरीटार, साँखेटार, कल्याणटार, सालविस्ने, भन्सार, नयाँवस्ती जस्ता थुप्रै टारहरु, बाँसपानी होमस्टे, टुटेपानी होमस्टे ठुलो ढुङ्गा, रानागाउँ होमस्टे र नेपाल सरकारको मध्येपहाडी लोकमार्ग अन्तर्गतको १० नयाँ शहर मध्येको १ नयाँ शहर “डुम्रे- भन्सार शहरी विकास आयोजना” यसै नगरपालिका भित्र पर्नुले पर्यटकीय, आर्थिक, सांस्कृतिक तथा साहित्यिक रुपमा पर्याप्त अवसर र संभावना यस नगरपालिकाले बोकेको पुष्टि हुन्छ ।

१.२ विद्यमान अवस्थाको समीक्षा

१.२.१ सबल पक्ष

- क) ठूलो क्षेत्रफल एवं पर्याप्त समथर भूमि
- ख) धेरै टारहरु रहनुले पूर्वाधार निर्माण गर्न जमिन उपलब्ध हुने ।
- ग) भानु जन्मस्थल चुँदी रम्घा, भानु संग्रहालय जस्ता ऐतिहासिक स्थल ।
- घ) थानीकोट, मिल्डुकोट, कृपेश्वर महादेव मन्दिर, कोटगाँउ पर्यटन क्षेत्र, बाँसपानी होमस्टे, टुटेपानी होमस्टे, रानागाउँ होमस्टे, मैवलकोट, थकेक कालिका मन्दिर, थानीमाई मन्दिर, पञ्च मन्दिर जस्ता पर्याप्त धार्मिक एवं पर्यटकीय स्थलहरु रहेका ।
- च) मर्स्याङ्दी नदी, डुम्रे वेशीसहर मार्ग को निकटतामा रही नगरपालिकाको भूमि भएर बग्नु ।
- छ) होमस्टे, भ्यूटावर लगायतका विभिन्न सम्भावनाका क्षेत्र रहेका छन् ।
- ज) भानु नगरपालिका ३ नं. वडा स्थित दोरदोरटारलाई औद्योगिक ग्रामको रुपमा विकास गर्न कदम चालिएको ।

१.२.२ कमजोर पक्ष

- क) मर्स्याङ्दी नदीको उपयोग गरी पर्याप्त सिंचाई गर्न नसकिनुका साथै ढुङ्गा, गिटी, बालुवाका लागि पर्याप्त व्यवस्थित घाटको विकास गरी निर्माण सामग्री र आम्दानी गर्न सकिएको छैन ।
- ख) खानेपानीका ठूला र पर्याप्त मूल नहुँदा अधिकांश क्षेत्रमा खानेपानीको अभाव ठूलो समस्या बनेको छ ।
- ग) करको दायरा साँघुरो छ । यस तर्फ पर्याप्त गृहकार्य गर्न सकिएको छैन ।

१.२.३ अवसर

- क) जनप्रतिनिधिहरुद्वारा स्थानीय शासन संचालन भएको अवस्था छ ।
- ख) शहरी विकास आयोजना र यसले अघि बढाएको “नयाँ शहर” विकासको अवधारणाले यस नगरको पूर्वाधार विकास गर्न ठूलो अवसर जुटेको ।
- ग) मर्स्याङ्दी नदीको भरपुर उपयोग गर्न सकिने ।
- घ) उच्च टाकुरा, समथर मैदान, टारहरुको उपयोगबाट विकासलाई गति दिन सकिने ।
- ङ) यस नगरपालिका जन्मथलो भएका धेरै व्यक्तित्वहरु देशको राजनीति, प्रशासनिक र सामाजिक क्षेत्रका महत्वपूर्ण भूमिकामा पुग्न सफल हुनु ।
- च) भानुभक्तको जन्मस्थल लगायतका महत्वपूर्ण साहित्यिक, धार्मिक एवं ऐतिहासिक स्थलहरुको उपलब्धता ।

१.२.४ चुनौती

क) सीमित स्रोत साधनबाट छोटो समयमा जनताका उर्लदा आवश्यकता र चाहना पूरा गर्नुपर्ने ।

ख) सिंहदरबारको अधिकार घरघरमा भन्ने नारालाई सार्थक बनाउन जनप्रतिनिधिहरु अहोरात्र जनसेवामा क्रियाशील हुनुपर्ने आवश्यकता छ ।

ग) जन प्रतिनिधिहरु एवं कर्मचारीहरुको क्षमता विकास गर्नुपर्ने चुनौती रहेको छ ।

घ) समय सापेक्ष स्थानीय कानूनहरुको निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने चुनौती रहेको छ ।

ङ) करको दायरा विस्तार गरी आन्तरिक आय वृद्धि गर्नुपर्ने लगायतका प्रशस्त चुनौतीहरु हाम्रा सामु रहेका छन् ।

१.३ वार्षिक नीति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका लागि अवलम्बन गरिएको पद्धति:

यस वर्ष योजना कार्यान्वयन ढिला हुनु, सम्पूर्ण योजनाहरु जनसहभागितामा आधारित हुँदा जनसहभागिताको रकम उठ्न नसकी योजना कार्यान्वयन नै नहुने स्थितिमा कार्यपालिका बैठकबाट जनसहभागिता वापतको रकम सम्बन्धी नीतिगत निर्णय गरी ढिलै भएपनि योजना कार्यान्वयन भएको छ भने जनप्रतिनिधिहरुमा पनि अनुभवको कमी हुनुले समयमा योजना सम्पन्न नभै अपेक्षित उपलब्धी हासिल गर्न सकिएको छैन । तथापि बजेट दिग्दर्शनका आधारमा नगरकार्यपालिकाको बैठक बसी छलफल गरी सम्बन्धित वडाहरुलाई निश्चित ढाँचामा लिखित मार्गदर्शन दिई पठाइएको र सोही अनुसार सबै वडामा वडा भेला गराई योजना प्राथमिकीकरण गरी नगरपालिकामा पेश भई नगरकार्यपालिकाको बैठकमा पटक पटक गहन छलफल गरेर विभिन्न नीति तर्जुमा गर्नुका साथै योजना तथा कार्यक्रम छनौट गरी सोही अनुसार रकम विनियोजन गरी नीति बजेट तथा कार्यक्रम तय गरिएको हो ।

१.४ आयोजना प्राथमिकीकरणका आधारहरु

आयोजनाहरु छनौट गरी रकम विनियोजन गर्दा मुख्यतः निम्न कुराहरुलाई आधार बनाइएको छ :

क) यस नगरपालिकाको सोच, लक्ष्य, योजना तथा कार्यक्रमलाई सहयोग पुर्याउने ।

ख) नगरका जनताको जीवनस्तर, आम्दानी र रोजगार बढाउने तथा प्रत्यक्ष लाभ हुने गरीबी निवारणमा सहयोग पुर्याउने ।

ग) समाजमा रहेका महिला एवं बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग र क्षेत्रलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने ।

घ) स्थानीय साधन, स्रोत तथा सीपबाट संचालन हुने ।

ङ) उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने ।

च) वातावरणीय संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गर्न सघाउ पुर्याउने ।

छ) उपर्युक्त आधारका अलावा नगरकार्यपालिका बैठकमा छलफल भई प्राप्त मागनिर्देशन अनुसार वडा भेला, वडा समिति बैठकहरु, विषयगत समिति एवं समूहमा छलफल गरी पहिचान भएको आवश्यकता, उपलब्ध स्रोत साधन, सम्भावना समेतलाई ध्यान दिइएको ।

खण्ड २ - चालु आ.व. २०७४/०७५ को समीक्षा

२.१ विषयगत समितिको गठन तथा समितिको कार्यको समीक्षा:

प्रथम नगरसभा पश्चात विषयगत समितिको गठन सम्बन्धमा हामीहरु केहि समय राजनैतिक खिचातानीमा लागेता पनि राजनीतिक स्वार्थबाट माथि उठी मिति २०७४ फाल्गुण २१ गतेको कार्यपालिका बैठकबाट विषयगत समितिको निर्माण गरी उक्त समिति गठनको भावना अनुरूप समितिका काम कर्तव्य र अधिकारलाई आत्मसात गर्दै स्थानीय सरकार सञ्चालनको ज्ञान पूर्ण नभएता पनि दोस्रो नगरसभाका लागि सोही समिति मार्फत प्रथम नगरसभाबाट पारित नीति, बजेट तथा कार्यक्रमहरुलाई परिमार्जन गर्ने सिलसिलामा आफुहरुलाई केहि परिपक्वता देखाएका छौं ।

२.२ विषयगत शाखा निर्माण तथा सम्पन्न कार्यक्रमहरुको समीक्षा:

नगरकार्यपालिका (कार्यविभाजन) नियमावली २०७४ को अनुसूची १ बमोजिम भानु नगरपालिका कार्यालयमा गठित ९ वटा विषयगत शाखामा अपर्याप्त भए पनि जनशक्ति व्यवस्थापन गरी शाखा गत रुपमा कार्य सञ्चालनको प्रारम्भ गरिएको छ ।

कृषि र पशु विकास क्षेत्र अन्तर्गत अपेक्षित प्रगति हासिल गरिएको छ भने स्वास्थ्य तर्फ बालबालिकाको नियमित खोप तथा महिलाहरुको नियमित गर्भवती परीक्षण विभिन्न स्वास्थ्य केन्द्रहरु मार्फत भई रहेका छन् भने विभिन्न समयमा विभिन्न स्वास्थ्य शिविरहरु पनि सञ्चालन भएका छन् । त्यस्तै गरी शिक्षा शाखा तर्फ नगर शिक्षा समिति गठनमा केहि ढिलाई भएता पनि भर्खरै नगर शिक्षा समिति गठन गरिएको छ र नगर शिक्षा समितिले पूर्णता पाए पश्चात शिक्षा क्षेत्रमा अपेक्षित प्रगति हासिल गरिने छ । भौतिक पूर्वाधार तर्फ कार्यालय सञ्चालनका लागि शाखागत रुपमा शाखागत कोठाहरुको व्यवस्था गर्न नसकिएता पनि प्रमुख उपप्रमुखको कार्यकक्ष लगायत बैठक हल, योजना शाखाका कोठाहरु निर्माण गरी केहि व्यवस्थित गर्ने प्रयास गरिएको छ । त्यस्तै स्थानीय तहहरुलाई टाउको दुखाईको विषय रहेको फोहोरमैला व्यवस्थापनमा अत्याधुनिक ल्याण्डफिल साइट निर्माणका लागि जग्गा खरिद प्रक्रिया अन्तिम चरणमा पुगेको छ । जसले भविष्यमा फोहोर मैलाले विकराल रुप लिने छैन ।

२.३ पहिलो र दोस्रो नगरसभाबाट पारित अन्य कार्यक्रमको समीक्षा:

भानु नगरपालिकाको प्रथम र दोस्रो नगरसभाबाट वडा स्तरीय साना योजना र नगर स्तरीय ठूला योजना सहित दुई खाले योजना छनौट भई आएका छन् । यी सबै गरी कूल ७५० वटा योजना छन् जसमा अधिकांश सम्पन्न भै भुक्तानी भैसकेका छन् । वडा कार्यालयहरु स्थापना भै सिफारिस दिने तथा कर, शुल्क पनि वडाबाट नै विद्युतीय प्रणालीबाट लिने व्यवथा मिलाइएको छ । चालु आ.व.मा ३, ४, ६, ८, र १३ नं. वडा का वडा कार्यालयको भवन निर्माणका लागि रकम विनियोजन गरी ड्रइड, डिजाइन गरी टेण्डरका लागि तयारी अवस्थामा रहेको छ भने वडा कार्यालय सम्म पुग्ने सडक स्तरोन्नतिमा विशेष जोड दिईको छ । वडा कार्यालयमा कर्मचारी अभावका कारण केही समय सेवा प्रवाहमा कठिनाई भएता पनि हाल केही कर्मचारी छनौट गरी वडाको सेवा प्रवाहमा गतिशिलता प्रदान गरिएको छ । त्यस्तै सबै वडामा Net, IPT, आय लेखा जस्ता सफ्टवेयरहरु जडान गरी कार्यारम्भ गरिएको छ भने १३ नं. वडालाई पूर्ण सरसफाईयुक्त वडा घोषणा गरिएको छ ।

योजना अनुगमन समितिका संयोजकको हैसियतले मेरो नेतृत्वमा निम्न योजनाहरुको अनुगमन गर्दा सन्तोषजनक काम भएको पाईएको छ ।

- १) विरेन्द्र मार्ग भानु १२ - रु. २४ लाख
- २) फलेदे लौडारी भञ्ज्याङ्ग मार्ग, भानु ७, ९, १०- रु. १० लाख
- ३) बाईस जाँगर, थानीथान, तुहुरेपसल मोटर मार्ग भानु ७, ८, र ९ - रु. ९० लाख
- ४) भि.सी शेरवहादुर मार्ग भानु १२ - रु. ३६ लाख
- ५) सुखौरेखोला साँखेटार ठूलोस्वारा मार्ग भानु १ - रु. १० लाख
- ६) बाङ्गेरह गरम भञ्ज्याङ्ग मार्ग भानु ५ - रु. ३० लाख
- ७) तुहुरेपसल सिम्पानी मार्ग भानु ६ - रु. १५ लाख
- ८) गौमती चण्डी देउराली मार्ग भानु ६ - रु. १० लाख
- ९) बाराही मार्ग भानु ५ - रु. ५ लाख
- १०) देउराली काउरेटार मोटर मार्ग भानु २ - रु. ५ लाख

भानु नगरपालिकाद्वारा सम्पादित सेवा प्रवाह एवं विकास निर्माण के कस्तो ढंगले संचालन भएको छ भनी सर्वसाधारण जनता समक्ष रेडियो तरंग प्रा.लि. मार्फत सार्वजनिक सन्वाई कार्यक्रम सम्पन्न गरियो जसमा नगरपालिकाद्वारा हाल सम्पादित काम प्रति जनताका केही असन्तुष्टिले आगामी दिनहरुमा नगरपालिकाको सेवा प्रवाहलाई सहज र सरल बनाउन थप उर्जा प्रदान गरेको छ ।

कार्यालय संचालनका लागि पर्याप्त कोठा नभएता पनि हाल एक बैठक कक्ष निर्माण गरी कार्यालय हाता भित्र विभिन्न जातका फुल विरुवा रोपी हराभरा बनाई वातावरण स्वच्छ राख्ने प्रयास गरिएको छ भने सवारी साधनहरुलाई घाम पानी बाट जोगाउनका निमित्त मोटर पार्किङ ट्रेस निर्माण गरिएको छ ।

२.४ सरकारी एवं गैरसरकारी संघ संस्थाहरुबाट सम्पन्न कार्यक्रमको समीक्षा :

यस नगरपालिका अन्तर्गत रहेका सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरूले आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक एवं साहित्यिक लगायतका क्षेत्रमा विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गरी योगदान दिएको अवस्था छ। जस मध्ये घरेलु तथा साना उद्योग विकास समितिबाट ३ महिने सिलाई बुनाई, नेतृत्व विकास तालिम सञ्चालन गरिरहेको छ। राष्ट्रिय पुनःनिर्माण प्राधिकरणबाट विभिन्न चरणमा भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माणका लागि डकर्मी तालिम सम्पन्न भएका छन्। त्यसै गरी पश्चिम नेपाल ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई आयोजनाबाट ६ नं. वडामा देवी खानेपानी आयोजनाको निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ भने १३ नं. वडालाई पूर्ण सरसफाईयुक्त वडा घोषणा गरेको छ।

खण्ड ३ - आगामी आ.व. २०७५/०७६ को नीति, तथा कार्यक्रम

३.१ सौच

कृषि, पर्यटन, उद्योग, शिक्षा, स्वास्थ्य, साहित्य एवं पूर्वाधारको माध्यमबाट आत्मनिर्भर, दिगो, सभ्य, समुन्नत र समृद्ध भानु नगरको निर्माण गर्ने।

३.२ लक्ष्य

सामाजिक न्याय सहितको लोककल्याणकारी स्थानीय शासनको माध्यमबाट आगामी ४ वर्ष भित्र मध्यम आय भएका मुलुकको स्तरमा यस नगरपालिकालाई पुऱ्याउन सक्ने गरी आधार तय गर्ने।

३.३ उद्देश्य

हाम्रा सामु विभिन्न चुनौतीहरू रहेतापनि स्थानीय तहमा जनप्रतिनिधिहरू निर्वाचित भएर कार्य आरम्भ हुँदा स्वभावतः स्थानीय स्तरमा आर्थिक क्रियाकलापहरूमा वृद्धि हुन गई उच्च दरको आर्थिक वृद्धि हुने आधार तयार भएको छ। यही परिप्रेक्षमा आगामी बजेटका उद्देश्यहरू निम्नानुसार प्रस्तुत गरेको छु।

क) उपलब्ध स्रोत साधनको समुचित उपयोग गरी रोजगारी वृद्धि गर्ने।

ख) कृषिमा विविधिकरण, आधुनिकीकरण र व्यवसायिकरण मार्फत उत्पादकत्व वढाई गरिवी न्यूनिकरण गर्ने।

ग) कानूनी एवं संस्थागत सुधार गर्दै दिगो, समावेशी र उच्च दरको आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने।

घ) नगरपालिकाद्वारा प्रदान गरिने सेवामा सबै नागरिकको सहज पहुँच वृद्धि गर्ने।

ङ) अत्याधुनिक ल्याण्डपिल साइट निर्माण गर्ने।

च) औद्योगिक ग्रामको स्थापना गर्न पहल गर्ने।

३.४ अपेक्षित उपलब्धी

क) कृषि र गैरकृषि क्षेत्रमा सकारात्मक उत्साहजनक सुधार आई समग्रमा नगरको आर्थिक वृद्धिदर ६.५ प्रतिशत हुनेछ।

ख) कृषिको व्यावसायीकरण, पर्यटनको विकास, पूर्वाधारको पुननिर्माण तथा नवनिर्माण र व्यापार एवं यातायात विस्तार बाट थप १२०० रोजगारी सिर्जना भएको हुनेछ।

ग) औद्योगिक पूर्वाधारहरूको विकास विस्तार, निजी क्षेत्रको लगानी अभिवृद्धि र प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता विकास भई थप रोजगारी सृजना भएको हुनेछ।

घ) सहकारीको माध्यमबाट आर्थिक क्षेत्रमा लगानी अभिवृद्धि भई समग्र नगरको अर्थ व्यवस्थामा टेवा पुगेको हुनेछ।

ङ) कर सकलन प्रक्रिया करदातामैत्री भई करदाताको संख्या र करको दायरा वृद्धि भएको हुनेछ।

च) विद्युतीय शासन समेतको माध्यमबाट नगरपालिकाको सेवा प्रवाह छिटो छरितो सेवाग्राही मैत्री भई नगरबासीको सन्तुष्टि र विश्वसनियता वृद्धि भएको हुनेछ।

३.५ वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएको प्रमुख नीति तथा आधारहरू

३.५.१ समग्र नीति तथा आधारहरू

क) नेपालको संविधान

ख) स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनले मार्गदर्शन गरेका व्यवस्थाहरू,

- ग) भानु नगरपालिकाको उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यविधि, २०७५,
घ) चालु चौधौँ योजनाले निर्दिष्ट गरेका लक्ष्य र उद्देश्यहरू,
ङ) दिगो विकासका लक्ष्यहरू,
च) अर्थ मन्त्रालय, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय र प्रदेश सरकारको बजेट सिलिङ एवं मार्गदर्शनहरू,
छ) सहभागितात्मक योजना तर्जुमा प्रक्रियाद्वारा प्राथमिकता निर्धारण भई आएका योजना तथा कार्यक्रमहरू,
ज) नगरपालिकाको आ.व. २०७४/७५ को बजेटले निर्दिष्ट गरेका नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू र आन्तरिक आयको अवस्था,
झ) जिल्ला समन्वय समिति तनहुँबाट यस नगरपालिका सम्बन्धमा प्राप्त मार्गदर्शन,
ञ) नगरक्षेत्र भित्रका राजनीतिक, सरकारी तथा गैरसरकारी संघसस्था एवं प्रबुद्ध व्यक्तिहरूबाट प्राप्त राय सुझाव र परामर्श,

३.५.२ क्षेत्रगत नीति तथा आधारहरू: आगामी आ.व. मा निम्नानुसारको नीति लिई सोही अनुसारका कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

क) आर्थिक क्षेत्र

- १) लगानीमैत्री वातावरण सिर्जना एवं सार्वजनिक निजी साभेदारीमा जोड दिदै आर्थिक तथा भौतिक पूर्वाधार विकास गर्ने ।
- २) निर्वाहमुखी कृषि उत्पादन र उपादकत्व वृद्धि गरी कृषि प्रणालीलाई वैज्ञानिक ढंगले, दिगो एवं व्यवसायिक बनाउँदै कृषिमा आधारित रोजगारी र आम्दानी वृद्धि गर्ने ।
- ३) उपलब्ध स्रोत, श्रम, सीप र पूँजीको अधिकतम परिचालन मार्फत भानु नगरवासीको जीवनस्तरमा अनुभूतिजन्य सुधार गर्ने ।
- ४) व्यवसायकर, विज्ञापन कर, सवारी साधन दर्ता तथा नविकरण दस्तुर, घर वहाल कर आदि मार्फत करको दायरा विस्तार गरी आन्तरिक आय वृद्धि गर्ने ।
- ५) भानु नगरपालिका स्थित ३ नं. वडा दोरदोरटारमा उद्योग ग्राम निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।
- ६) धार्मिक, साहित्यिक एवं साँस्कृतिक पर्यटनको विकास गरी आन्तरिक र बाह्य पर्यटक भित्र्याई आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि गरिनेछ ।
- ७) पर्यटन विकास विस्तार र प्रवर्धनका लागि नगरस्तरिय पर्यटन गुरुयोजना तयार गरिनेछ ।
- ८) भानु नगरपालिकाका राजश्वका दर तथा क्षेत्र निर्धारण गर्दा प्रचलित ऐन नियम तथा कार्यविधिको अधीनमा रही नगरस्तरीय राजश्व परामर्श समितिको सिफारिसको आधारमा गरिनेछ ।
- ९) राजस्व सम्बन्धी सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदनका आधारमा कर प्रणालीलाई व्यवस्थित र वैज्ञानिक बनाइनेछ । एकीकृत सम्पत्ति करलाई व्यवहारिक, वैज्ञानिक र न्यायोचित किसिमले लागू गरिनेछ ।
- १०) करको दायरा फराकिलो बनाउन नयाँ करको क्षेत्र पहिचानमा प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ११) यस न.पा.को वडा नं १२ र १३ को बीचमा पर्ने कर्स्याडदी खोला र वडा नं. ३ र ८ को बीचमा फाँउदी खोला भोर्ले रहमा कृतिम ताल निर्माण गरी आन्तरिक पर्यटनको विस्तार तथा जलविद्युत, सिंचाई जस्ता पूर्वाधारहरू विकास गर्न पहल गरिनेछ ।
- १२) यस न.पा.को वडा नं. ११, १२ र १३ साथै व्यास न.पा.को वडा नं. ८ लाई समेटी मिलुङकोटमा सुन्दर पार्क सहितको खुला चिडियाखानाको निर्माण ।
- १३) मैबलकोट, बयापानी, चोककोट, पुर्कोट र दोरदोरकोट बाट प्याराग्लाइडिङको व्यावस्था मिलाईनेछ ।
- १४) चन्द्रावती, टुहुरेपसल, सेपावगैचा, भन्सार हुदै साभुबोटे (चुँदी खोला पुल) सम्म र साभुबोटे, भन्सार, तुरतुरे, बाईस जगार हुदै कालीमाटी सम्म विद्युतीय (ट्रली) बस सेवा सञ्चालन गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।

ख) सामाजिक क्षेत्र

- १) परिवार नियोजनका साधनको प्रयोग, प्रजनन स्वास्थ्य र शिशु तथा बालस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रूपमा संचालन गरी सानो रगुणस्तरीय परिवारलाई प्रवर्द्धन गर्ने ।
- २) सामाजिक विकास र सामाजिक सुरक्षा एवं सामाजिक संरक्षण गर्दै मानव विकासमा जोड दिने ।

- ३) फरक क्षमता एवं विपन्नता भएका व्यक्तिहरूको लागि रोजगारी, उद्यमशिलता तथा स्वरोजगारका अवसर प्राप्त हुने वातावरण सिर्जना गर्ने ।
- ४) जेष्ठ नागरिकको सम्मानजनक जीवनयापनका लागि आवश्यक सेवा सुविधाहरूको पहुँचलाई सहज बनाई उनीहरूलाई मासिक रूपमा स्वास्थ्य परीक्षणको व्यवस्था मिलाउनुका साथै अतिविपन्न वृद्ध वृद्धाहरूको पहिचान गरी समय समयमा खाद्यान्नको वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- ५) सार्वजनिक सम्पतिको पहिचान गरी संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने ।
- ६) एकिकृत र दीर्घकालिन विकासको लागि नगरस्तरीय दीर्घकालिन योजना (MasterPlan) तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- ७) महिला हिंसा विरुद्ध जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ८) लैङ्गिक समानता सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ९) सबै वडामा बालसंरक्षण समितिको विस्तार गरिनेछ ।
- १०) दलितहरूको समान हक र अधिकारको प्रवर्द्धन, निर्णय प्रकृत्यामा समेत समावेशीकरण र उनीहरूको संस्थागत सञ्जाल विकास गर्न जोड दिइनेछ ।
- ११) युवाहरूका लागि स्वरोजगारमूलक सीप तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ,
- १२) नेपाली साहित्यका आदिकवि भानुभक्तको जन्मस्थललाई साहित्यिक केन्द्रविन्दु (Literature Hub) का रूपमा विकास गर्ने साथै चुँदी रम्घा, खातिथोक, रानागाउँ, दोरदार र भकुन्थोक क्षेत्रलाई समेटेटी "फिल्म सिटी" निर्माण गरिनेछ ।
- १३) निःशुल्क तथा अनिवार्य आधारभूत शिक्षालाई सुनिश्चित गर्दै विद्यालय बाहिर रहेका सम्पूर्ण बालबालिकाहरूलाई विद्यालय शिक्षाको मूलधारमा समाहित गरिनेछ ।
- १४) बालविकास केन्द्र र विद्यालयस्तरमा गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न बालमैत्री पूर्वाधार तथा भौतिक निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
- १५) भौतिक पूर्वाधारका हिसावले पूर्ण देखिएका विद्यालयहरूमा प्राविधिक शिक्षालय स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ ।
- १६) प्राथमिक उमेर समुहका सम्पूर्ण बालबालिकाहरूलाई विद्यालय भर्ना गराउन बालविकास केन्द्रका सहजकर्ता तथा सामाजिक परिचालक मार्फत प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- १७) यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र ५०० शैचया सहितको एक मेडिकल कलेज स्थापना गर्ने पहल गरिनेछ ।
- १८) नगर स्वास्थ्य इकाई केन्द्रहरू स्थापना गर्ने पहल गरिनेछ ।
- १९) महिला स्वयंसेविकाहरूको कार्यलाई प्रोत्साहित गर्दै प्रजनन स्वास्थ्यमा सुदृढिकरण गरिनेछ ।
- २०) समय सापेक्ष एवं गुणस्तरिय शिक्षा प्रदानका लागि विद्यालयमा सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई जोड दिइनेछ ।
- २१) तत्कालिन भानु र वरभञ्ज्याङलाई एसियाली विकास बैंकको सहयोगमा साना शहर खानेपानी तथा सरसफाई आयोजना संचालन गरी एक घर एक धाराको अवधारणा अनुरूप सबै घरधुरीमा स्वच्छ पिउनेपानीको प्रबन्ध मिलाइनेछ साथै शहरउन्मुख क्षेत्रहरूमा ढल व्यवस्थापनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- २२) सुकुम्बासी समस्या एवं अव्यवस्थित बसाइलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- २३) सम्पूर्ण नागरिकको स्वास्थ्यमा पहुँच पुऱ्याउनका लागि न.पा. क्षेत्रभित्र रहेका स्वास्थ्य ईकाइलाई स्वास्थ्य चौकीमा, स्वास्थ्य चौकीलाई प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा र प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रलाई हस्पिटलको रूपमा स्तरोन्नती गर्दै लगिनेछ ।
- २२) हरेक वडाहरूमा सेवा लिन आउने नागरीकहरूलाई वडा कार्यालयमा नै हप्तामा १ दिन निशुल्क स्वास्थ्य परीक्षणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- २३) यस न.पा.को वडा नं. ९ काउरेटार र वडा नं. १ भन्सारटारमा राष्ट्रिय स्तरको खेल मैदान(रङ्गशाला) र वडा नं. ११ ढाँडमा क्रिकेट खेल मैदान निर्माण गर्ने पहल गरिनेछ ।
- २४) यस भानु न.पा. वडा नं. २ नारेश्वरटारमा रहेको शहरी स्वास्थ्य इकाई लगायत न.पा. भित्रका सम्पूर्ण स्वास्थ्य इकाईहरूलाई स्वास्थ्य चौकीमा, स्वास्थ्य चौकीहरूलाई प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा र प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रलाई हस्पिटलमा स्तरोन्नति गर्नका लागि सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गरिने छ ।

२५) आगामी चार वर्ष भित्रमा यस न.पा.लाई खाद्यान्यमा आत्म निर्भर बनाउने उद्देश्यका साथ नयाँ नयाँ रोजगारीको सिर्जना हुने वातावरण तयार पारी युवा शक्ति विदेशिनु पर्ने बाध्यतालाई न्यून गरिने छ ।

२६) आ.व. २०७५/०७६ को लक्षित तथा विषयगत शाखाका कार्यक्रममा विनियोजित रकमलाई कार्यपालिकाबाट मापदण्ड बनाई कार्यान्वयन गरिने छ ।

ग) पूर्वाधार क्षेत्र

१) स्वच्छ, र नविकरणीय उर्जाको माध्यमबाट परम्परागत र पेट्रोलियम उर्जा माथिको निर्भरतालाई कम गर्ने ।

२) समग्र भानु नगरपालिकाको गुरुयोजना तयार गरी यस भानु नगरपालिकालाई स्मार्ट सिटी बनाउने तर्फ अधि बढीनेछ ।

३) नगरसभाबाट छनोट भएका पूर्वाधार क्षेत्रका योजनाहरूलाई प्राथमिकीकरण गरी आवधिक र दीर्घकालिन रूपमा संचालन गर्ने ।

४) यस भानु नगरपालिका क्षेत्र भित्र सवै वडालाई समेट्ने गरी चक्रपथ (रिडरोड) निर्माण गर्न पहल गरिनेछ । उत्तरी भेग कालिमाटी कुन्छा सडक, रुपाकोट, राइपाली भञ्ज्याङ हुँदै मिल्डकोट, पोखरीछाप, तनहुँसुर, नावरुङ, मैवलकोट, रिमाली नागनागिनी विरुवा भन्सार लगायतका सडक निर्माण गरी स्तरोन्नती गर्न पहल गरिनेछ ।

५) नगरपालिका कार्यालयको सुविधा सम्पन्न भवन निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ ।

६) आवधिक वार्षिक योजना, राष्ट्रिय भवन संहिता, सडक मापदण्ड निर्धारण जस्ता कार्यक्रम तयार गरी लागु गर्न प्राथमिकता दिइने छ ।

७) नगरपालिकाका मुख्य मुख्य सडकहरूलाई स्तरोन्नती गरिनेछ ।

८) प्राथमिकताको आधारमा वडा कार्यालयहरूको भवन निर्माण गरिनेछ ।

९) खानेपानी योजना मर्मत तथा नयाँ योजनाहरू संचालन गरिनेछ ।

१०) नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका उपयोग गर्न योग्य सार्वजनिक जग्गाको लगत तयार गर्नुका साथै नगरक्षेत्र भरी रहेका साना ठूला सडकहरूको लगत तयार गरिनेछ ।

घ) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

१) जनसंख्या, वातावरण र विकासबीच सामान्जस्यता कायम गरी दिगो विकासको माध्यमबाट नगरबासीको जीवनस्तरमा गुणस्तरीय सुधार ल्याउने ।

२) जलवायु परिवर्तन अनुकुलन तथा विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरूमा जनसहभागिता वृद्धि गरी समन्वयात्मक रूपमा वातावरणमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्धन गर्ने ।

३) Landfill Site का लागि जग्गा खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाइएको र भौतिक पूर्वाधार निर्माण गरी संचालनमा ल्याउने ।

४) फोहोरमैला उत्पादनको स्रोतमै उपयुक्त व्यवस्थापन गरी फोहोरमैला वर्गीकरण, कम्पोस्टिङ, पुनःप्रयोग सम्बन्धी व्यवस्था मिलाउन नगरवासी, विभिन्न गैर सरकारी संस्था, सामाजिक संस्थाको सहभागितामा सामाजिक परिचालन र जनचेतना अभिवृद्धि मार्फत पहल गरिनेछ ।

५) एक वडा एक पोखरी निर्माण, एक वडा एक पार्क, एक वडा एक वालवाटिका पार्क निर्माण गरिनेछ । नगरपालिकाको सार्वजनिक जग्गामा सार्वजनिक पार्क-बोटानिकल गार्डेन निर्माण गर्न र नगरक्षेत्रभित्र रहेका सार्वजनिक जग्गाहरूमा व्यवसायिक भवन निर्माण गरी नगरपालिकाको आयश्रोत वृद्धि गरी सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण गरिनेछ ।

६) हरित नगरको सोचअनुरूप “एक घर दुई विरुवा” को अभियानलाई कार्यान्वयन गराउने नीति लिइनेछ ।

७) भूक्षय नियन्त्रण गर्नका लागि सडक निर्माण गर्दा दुवै तर्फ वृक्षारोपण गर्ने नीति लिईनेछ साथै डडेलो नियन्त्रण र खालि तथा पर्ती जग्गाहरूमा वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा अगाडि बढाइनेछ ।

८) दिगो वन विकासका लागि सामुदायिक वनको व्यवस्थापन कार्य अगाडि बढाइनेछ ।

९) नगरपालिकाको सम्पूर्ण भू-भाग सो अर्न्तगत रहेका साधन स्रोत, सम्पदा निर्मित संरचना एवं पूर्वाधार आदि देखिने तवरले नगरपालिकालाई Digital Documentation गरी समग्र विकासमा उपयोगी सूचना उपलब्ध गराउन सहयोग पुग्ने प्रकारका कार्यक्रम संचालनका लागि पहल कदमी गरिनेछ ।

१०) नगरपालिका क्षेत्रभित्र प्लाष्टिक जन्य फोहरहरुलाई जलाउन र फाल्न् नदिई वातावरणमैत्री दिगो व्यवस्थापन गरिनेछ ।

ड) संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

१) सबै वर्ग, क्षेत्र र समुदायका नागरिकहरुको आधारभूत तथा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा समतामूलक पहुँच अभिवृद्धि गर्ने ।

२) स्थानीय शासनमा जनस्वामित्व स्थापना गर्न सहभागितामूलक योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन प्रणालीको विकास र सुदृढिकरण मार्फत सामाजिक परिचालनलाई प्रभावकारी बनाउने ।

३) भानु नगरपालिकाको प्रशासनिक व्यवस्था, सांगठनिक संरचना र संस्थागत प्रणालीलाई भरपर्दो, चुस्त दुरुस्त, विस्वसनीय र प्रभावकारी, बनाइनेछ ।

४) जनताले आफ्नै घर आँगनबाट सेवा प्राप्त गरुन भनी हरेक वडाबाट कम्प्युटर प्रणाली मार्फत सेवा प्रवाह गरी पारदर्शिता वढाइएको साथै सेवा प्रवाहलाई अझ प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ ।

५) नगरपालिको कार्यालय सम्म नगरवासीलाई सहज ढंगले आवतजावत गर्न सुविधा पुऱ्याउने गरी सार्वजनिक निजी साभ्केदारी (PPP) मोडलबाट नगर यातायात सेवा (City Transportation)संचालनमा ल्याइने छ ।

६) विभिन्न देशका नगरपालिका सँग भगिनी सम्बन्ध कायम गर्ने नीति लिइने छ ।

७) नगरपालिकामा संचालन हुने कार्यक्रमहरुलाई अझ प्रभावकारी, पारदर्शी बनाउन सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण नागरिक अनुगमन, प्रगति समीक्षा, समन्वय बैठक मार्फत सुशासनमा जोड दिइनेछ ।

८) क्षमता विकासका लागि आवश्यक गोष्ठी, तालिम,प्रशिक्षण कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

९) नगरपालिका कार्यालयमा विद्युतीय हाँजिरीको व्यवस्था गरिएको छ भने क्रमशः सबै वडा कार्यालय, माध्यमिक तहका विद्यालयहरु र सामुदायिक कलेजहरुमा विद्युतीय हाँजिरीको व्यवस्था गरिनेछ ।

१०) भानु नगरपालिकालाई हरेक आ.व.मा सबैभन्दा बढी कर तिर्ने करदाता र सबै क्षेत्रमा उत्कृष्ट कार्य गर्ने टोलविकास संस्थालाई नगरसभाबाट पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

११) आर्थिक अनुशासन र पारदर्शितालाई उच्च प्राथमिकतामा राख्दै आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ देखि हरेक चार/चार महिनामा नगरपालिका लगायत नगरपालिकाभित्र सञ्चालन हुने विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालयहरुको समेत नगरपालिका तथा वडा कार्यालयहरुमा सार्वजनिक सुनुवाईका माध्यमबाट जनता/ सरोकारवालाहरुको प्रतिक्रिया र सुझाव लिने काम गरिने छ ।

१२) आ.व. २०७५/०७६ का योजनाहरुको प्रभावकारी अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ साथै आ.व. ०७४/०७५ को योजना सञ्चालनमा जनगुनासो आएमा प्राविधिक टोली सहित अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

१३) सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोवासीहरु बाट राजमार्ग (सडक) का छेउछाउमा महत्वपूर्ण सार्वजनिक जग्गाहरु कब्जागरी बनाईएका संरचनाहरु तुरुन्त हटाउनका लागि पहल गरिने छ ।

१४) यस भानु न.पा.को वृहत्तर विकासका लागि राजनैतिक दलका नेताहरु, विज्ञहरु, जनप्रतिनिधिहरु र सरोकारवालाहरुको बीचमा गोष्ठी, अन्तक्रिया, भेला र बैठक गरी गुरुयोजना निर्माणको कामलाई अघि बढाईने छ ।

१५) नगरपालिकाले सञ्चालन गर्ने हरेक बैठक, गोष्ठी, तालिम, अन्तक्रिया लगायतका कार्यक्रमको आम्दानी-खर्च कार्यक्रमको अन्तिम समयमा सोही स्थानमा सार्वजनिक गरिने छ ।

३.६ मुख्य मुख्य आयोजना र क्रियाकलापहरु

मुख्य मुख्य आयोजना र क्रियाकलापहरु यसै साथ संलग्न अनुसूची ६ बमोजिम रहेका छन् ।

३.७ अनुमानित व्यय र स्रोत व्यवस्थापन

आ.व.०७५/०७६ का लागि रु. ७६,६७,८६,६१४।४ (छयहत्तर करोड सतसट्ठी लाख छयासी हजार छ सय चौध पैसा त्रिचालिस) को कूल बजेट विनियोजन गरेको छु । जस मध्ये पूँजगत तर्फ

रु. २९,१२,१६,६१४।४३ (उनन्तीस करोड सत्र लाख सोह्र हजार छ सय चौध पैसा त्रिचालीस) र चालु तर्फ रु. २०,२९,७०,००० (वीस करोड उनन्तीस लाख सत्तरी हजार) विनियोजन भएको छ। यसमा सर्शत अनुदान तर्फ रु. २७,२६,००,००० (सत्ताईस करोड छब्बीस लाख) रहेको छ

आ.व. ०७५/०७६ को राजश्व र आयको अनुमान

अव म आ.व. ०७४/०७५ को राजस्व र आयको परिचालनको अवस्था तर्फ प्रकाश पार्ने अनुमति चाहन्छु। केन्द्रीय सरकारबाट प्राप्त रु. ४०,८४,००,०००। (चालिस करोड चौरासी लाख) मध्ये सर्शत अनुदान रु. २७,२६,००,०००। (सत्ताईस करोड छब्बीस लाख) र समानीकरण अनुदान रु. १३,५८,००,०००। (तेह्र करोडअ अन्ठाउन्न लाख) रहेको छ। यस नगरपालिकाको आन्तरिक आम्दानी रु. ३,०१,००,०००। (तीन करोड एक लाख) अनुमान गरिएको छ। त्यसै गरी राजश्व वाँडफाँडबाट ९,२१,५१,०००। (नौ करोड एककाईस लाख एकाउन्न हजार), अन्य अनुदान ११,४३,००,०००। (एघार करोड त्रिचालीस लाख), वित्तिय समानीकरण अनुदानबाट १,८१,०७,७३०। (एक करोड एकासी लाख सात हजार सात सय तीस) तथा गत आ.व.को बजेट मध्ये संघीय संरचना तर्फको खर्च हुन नसकी बाँकी रहेको रु. ९,५२,२७,८८४।४३ (नौ करोड बाउन्न लाख सत्ताईस हजार आठ सय चौरासी पैसा त्रिचालीस) र विभिन्न निकायबाट प्राप्त हुने समपुरक अनुदान रु. ८५,००,०००। (पचासी लाख) समेत गरी जम्मा रकम रु. ७६,६७,८६,६१४.४३। (छयहत्तर करोड सतसट्ठी लाख छयासी हजार छ सय चौध पैसा त्रिचालिस) को कुल वार्षिक बजेट अनुमान गरिएको छ।

नीतिगत निर्णयहरु

निर्णय नं. १: आ.व. ०७५/०७६ देखि कर, शुल्क तथा अन्य दस्तुरहरु नगरकार्यपालिकाको बैठकबाट सिफारिस भै आएकोले देहाय बमोजिम लागु गर्ने निर्णय गरियो।

क्र.स.	कर सूची	विवरण	कर, दस्तुर, शुल्क
१	नाता प्रमाणित	नेपाली (२ जना)	२००
		नेपाली (२ जना भन्दा बढी प्रति व्यक्ति थप)	३०
२	राहदानी सिफारिस		२००
३	जग्गा प्रशासन: क) जग्गा नामसारी	दुई हकदार सम्म	३००
		चार हकदार सम्म	४००
		पाँच वा पाँच भन्दा बढी	५००
	ख) घरवाटो सिफारिस (प्रति कित्ता) थप कित्ताको लागि पक्की सडकमा पर्ने प्रति कित्ता रु. ५०, कच्ची सडकमा पर्ने प्रति कित्ता रु. २५ र साधारण अन्य प्रति कित्ता रु. १५ थप दस्तुर लाग्ने छ।	साधारण:	३००
		डुम्रे वेशिसहर मार्ग:	१५००
		भन्सार चन्द्रावती पक्की सडक:	१५००
		भन्सार चन्द्रावती कच्ची सडक	१०००
		सालविस्ने नयाँवस्ती मार्ग	१५००
		प्रगति मार्ग (भिर्गेखोला देखि भकुन्थोक सम्म)	१०००
		मनकामनाटोल मार्ग (नारेश्वरटार देखि वाह्रविसे सम्म)	१५००
		चाम्वास दोरदोरटार मार्ग	१०००
		भानु जन्मस्थल पक्की मार्ग	१५००
		भानु जन्मस्थल कच्ची मार्ग	१०००
		साविक भानुका अन्य पक्की वाटोमा पर्ने	१५००
		प्लटिड कच्ची वाटो	१०००
साविक भानुका अन्य कच्ची वाटोमा पर्ने	५००		
कालिमाटी कुन्छा सडक	१५००		
पाँचसय फाँट देउरालीटार महन्ते हटिया टुहुरे	८००		

		पसल मार्ग	
		७ नं. वडाका अन्य कच्ची सडक	५००
		७ नं. वडाका अन्य जग्गाहरु	३००
		८ र ९ नं. वडाका पल्टीड जग्गाहरु	१०००
		८ र ९ का अन्य कच्ची सडकहरु	५००
		८ र ९ का अन्य जग्गाहरु	३००
		१० नं. वडाका कच्ची सडकहरु	३००
		१० नं. वडाका अन्य जग्गाहरु	२००
		११ नं. वडाका अन्य कच्ची सडक	१०००
		११ नं. वडाका अन्य जग्गाहरु	५००
		१२ नं. वडाका सवै जग्गाहरु	३००
		चन्द्रावती पोखरी छाप मोटर मार्ग	५००
		१३ नं. वडाको अन्य कच्ची जग्गाहरु	३००
४	पति पत्नीको सम्बन्ध विच्छेदको सिफारिस		५००
५	पेन्सनकार्ड वा सो सम्बन्धी अन्य सिफारिस		५००
६	हकवाला संरक्षण सम्बन्धी सिफारिस		२००
७	संघ संस्था	दर्ता सम्बन्धी सिफारिस	२००
		नविकरण सम्बन्धी सिफारिस	१००
		कार्यक्रम संचालन सिफारिस/अनुमति	५००
		बाल विकास केन्द्र	५००
८	सामुदायिक विद्यालय दर्ता र स्तर वृद्धि (स्तर अनुसार)	कक्षा १ देखि १० सम्म प्रत्येक तहको लागि	५०००
		११ र १२ प्रत्येक तहको लागि	१५०००
	निजि विद्यालय दर्ता र स्तर वृद्धि (स्तर अनुसार)	कक्षा १ देखि १० सम्म प्रत्येक तहको लागि	१५०००
		११ र १२ प्रत्येक तहको लागि	३००००
९	काठ दाउराको सिफारिस	कु काठ २० रुख सम्म	१०००
		सो भन्दा माथि प्रति रुख	१००
		खयर १० रुख सम्म	२०००
		खयर २० रुख सम्म	५०००
		सो भन्दा माथि प्रति रुख	५००
		सिमल, चाँप, साज, आँप प्रति रुख	५००
		वाँस प्रति गोटा	२
१०	अंग्रेजी रुपान्तरण	जन्म दर्ता ठेगाना परिवर्तन रु. १०० वाहेकको	५००
११	वंशजको नागरिकता सम्बन्धी सिफारिस	अनुसूचि सहित	१३०
१२	नावालक परिचय पत्र सिफारिस		२००
१३	अंगिकृत नागरिकता सम्बन्धी सिफारिस		५००
१४	नाम छुटको सिफारिस		१००
१५	चारकिल्ला प्रमाणित (प्रति कित्ता) थप कित्ताको लागि पक्की सडकमा पर्ने प्रति कित्ता रु. ५०, कच्ची सडकमा पर्ने प्रति कित्ता रु. २५ र साधारण अन्य रु. १५ थप दस्तुर लाग्नेछ	साधारण	३००
		डुम्रे वेशिसहर मार्ग	८००
		भन्सार चन्द्रावती पक्की सडक:	४००
		भन्सार चन्द्रावती कच्ची सडक	३००
		सालविस्ने नयाँवस्ती मार्ग	४००
		प्रगति मार्ग (भिर्गेखोला देखि भकुन्थोक सम्म)	३००

1		मनकामनाटोल मार्ग (नारेश्वरटार देखि वाह्विसे सम्म)	३००
		चाम्वास दोरदोरटार मार्ग	३००
		भानु जन्मस्थल पक्की मार्ग	४००
		साविक भानुका अन्य पक्की बाटोमा पर्ने	३००
		प्लटिड कच्ची बाटो	३००
		साविक भानुका अन्य कच्ची बाटोमा पर्ने	३००
		कालिमाटी कुन्छा सडक	१५००
		पाँचसय फाँट देउरालीटार महन्ते हटिया टुहुरे पसल मार्ग	८००
		७ नं. वडाका अन्य कच्ची सडक	५००
		७ नं. वडाका अन्य जग्गाहरु	३००
		८ र ९ नं. वडाका पल्टीड जग्गाहरु	१०००
		८ र ९ का अन्य कच्ची सडकहरु	५००
		८ र ९ का अन्य जग्गाहरु	३००
		१० नं. वडाका कच्ची सडकहरु	३००
		१० नं. वडाका अन्य जग्गाहरु	२००
		११ नं. वडाका अन्य कच्ची सडक	१०००
		११ नं. वडाका अन्य जग्गाहरु	५००
		१२ नं. वडाका सबै जग्गाहरु	३००
		चन्द्रावती पोखरी छाप मोटर मार्ग	५००
		१३ नं. वडाको अन्य कच्ची जग्गाहरु	३००
१६	सनाखतको सिफारिस		२००
१७	अंग्रेजीमा प्रमाणित दस्तुर	अंग्रेजी (२ जना) नाता प्रमाणित	५००
		अंग्रेजी (२ जना भन्दा बढी प्रति व्यक्ति थप)	५०
		जन्म प्रमाणित	५००
		विवाहित प्रमाणित	७००
		अविवाहित प्रमाणित	
		वसाईसराई प्रमाणित	
		मृत्यु प्रमाणित	५००
		चारित्रिक प्रमाणित	
अन्य प्रमाणित			
१८	व्यक्तिगत घटना दर्ता जन्म,मृत्यु, वसाईसराई	३५ दिन सम्मका घटना दर्ता	निशुल्क
		३५ दिन कटेका सबै	५०
१९	जन्म प्रमाणित, विवाहित प्रमाणित नेपालिमा		५००
२०	स्थायी बसोबास सम्बन्धि सिफारिस		१००
२१	नाम,थर,जन्म मिति संशोधन सिफारिस		१००
२२	सर्जमिन मुचुल्का शुल्क		३००
२३	अमिन शुल्क	१० रोपानि सम्मको कित्ताको	२५००
		१० रोपनी भन्दा माथिका कित्ताको	दोब्बर
२४	विद्युत जडान सम्बन्धि सिफारिस	१ सामान्य	३००
		२ व्यावसायिक	५००
		३ थ्रिफेज	१०००

२५	चारित्रिक सिफारिस		२००
२६	टेलिफोन जडान सम्बन्धि सिफारिस		२००
२७	निजी धारा जडान सम्बन्धि सिफारिस		१००
२८	प्लटिङ्ग सेवा शुल्क	५ रोपनी सम्म प्रति रोपनी रु.	५००
		५.१ देखि २० रोपनी सम्म	१०००
		२०.१ रोपनी भन्दा माथीको प्रति रोपनी	२०००
२९	विद्युत टेलिफोन , खानेपानी सम्बन्धि नामसारी सिफारिस आर.सि.सि पक्की घर अन्य घर		२००
३०	उद्योग स्थापना सिफारिस	साना उद्योग	५००
		मझौला उद्योग	१०००
		ठूला उद्योग	२०००
३१	अस्थायी बसोवास प्रमाणित		२००
३२	दलित,जनजाति प्रमाणित तथा सिफारिस		२००
३३	सूची दर्ता	सबै	५००
३४	अन्य सिफारिस		२००

२.अन्य सिफारिस

सि.न	कर सूचि	विवरण	कर,दस्तुर, शुल्क
१	फिराद सरह निवेदन दस्तुर		२००
२	प्रति उत्तर पत्र दस्तुर		२००
३	म्याद थाम्ने नक्कल मान्ने लगायतका अन्य निवेदन दस्तुर		१०
४	निवेदन फाराम तथा अनुसूचि फाराम प्रतिपाना		१०
५	भवन निर्माण दरखास्त फाराम		५००
६	कोटेशन फाराम शुल्क	आर्थिक नियमानुसार	३०००
७	टेण्डर फाराम शुल्क	आर्थिक नियमानुसार	१०००
		आर्थिक नियमानुसार	३०००
८	नक्कल प्रतिपाना	आफैले सार्दा	१०
		कार्यलयले सार्दा	३०
९	घर पालुवा कुकुर	दर्ता र नविकरण	३०
१०	भरुवा बन्दुक नवीकरण दस्तुर	जिल्ला भर	१००
		नेपाल भर	२००
११	घर निर्माण नक्शाको नक्कल दस्तुर	कार्यलयबाट सार्दा एक तला	१५
		सोभन्दा माथि प्रति तल्ला	५
		आफैसार्दा एक तल्ला	१०
		प्रति तल्ला थप	५
१२	मिलापत्र दस्तुर		५००

नोट : अर्थिक सहायता, दीन दुःखी अति विपन्नहरुको हकमा नगर प्रमुख /प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको तोक आदेश अनुसार निशुल्क सेवा प्रदान गर्न सकिन्छ ।

३. हैसियत प्रमाणित

क्र.स.	कर सूची	विवरण	कर, दस्तूर, शुल्क
१	ऋण र वैदेशिक रोजगारका लागि मुल्याङ्कन	रु. १० लाख सम्म	१०००
		रु. २० लाख सम्म	१५००
		रु. ३० लाख सम्म	२०००
		रु. ४० लाख सम्म	२५००
		रु. ५० लाख सम्म	३०००
		रु. ५० लाख भन्दा बढीमा प्रति १० लाख	५००
२	वार्षिक आम्दानी ऋण लिन र वैदेशिक रोजगार	रु. ५ लाख सम्म	१०००
		रु. १० लाख सम्म	१५००
		रु. २० लाख सम्म	२५००
		रु. ३० लाख सम्म	३५००
		रु. ४० लाख सम्म	४५००
		रु. ४० लाख भन्दा बढी	५०००

क) नगरपालिकाको तत्काल धितोमुल्याङ्कन गरेको सिफारिसको पुनः नवीकरण गर्नुपर्दा जुन प्रयोजनका लागि गरिएको हो सोको लागि लाग्ने दस्तूरको १० प्रतिशत थप राजश्व लिइनेछ।

ख) सम्पत्ति मूल्याङ्कन र वार्षिक आम्दानी दुवै गराउनेलाई बढी दस्तूर हुन आउने एकमात्र असुल गर्ने।

४. वार्षिक सवारी कर (दर्ता तथा नविकरण)

क्र.स.	विवरण	दर्ता शुल्क	नविकरण शुल्क
१.	लोडर, डोजर र एक्साभेटर (भ्याकुम)	१०००।	१०००।
२.	बस, ट्रक लहरी	६००।	६००।
३.	मिनीबस, ट्रक (छ पाँचे)	५००।	५००।
४.	ट्याक्टर ४० हर्ष पावर भन्दा ठुलो	५००।	५००।
५.	ट्याक्टर ४० हर्ष पावर भन्दा सानो	२५०।	२५०।
६.	मिनीबस, ट्रक (चार पाँचे)	४००।	४००।
७.	भाडाको कारजिप	२५०।	२५०।
८.	निजी कार, भ्यान, जिप, पकिअप	२५०।	२५०।
९.	पावर टेलर	२००।	२००।
१०.	गोरु गाडा	१००।	१००।
११.	मोटरसाइकल, स्कुटर	१००।	१००।
१२.	ठेला तथा रिक्सा	५०।	५०।
१३.	सफा टेम्पो	५०।	५०।

५. पूर्वाधार उपयोग सेवा शुल्क

क्र.स.	विवरण	दस्तूर (रु.)
१.	विदेशी लहरी (५ पाँचे भन्दा ठुलो)	१५०।
२.	विदेशी बस, ट्रक	१००।
३.	विदेशी मिनी बस ट्रक	७५।
४.	विदेशी कार/ट्याक्सी	३५।
५.	बस, ट्रक	२५।
६.	लहरी (६ पाँचे भन्दा बढी)	२५।
७.	ट्याक्टर ४० हर्ष पावर भन्दा ठुलो	२०।
८.	मिनी बस, ट्रक	२०।
९.	ट्याक्टर ४० हर्ष पावर भन्दा सानो	१०।
१०.	निजी कार, भाडा कार	१०।
११.	ट्याम्पो	१०।

१२.	खच्चर गधा	१०।
-----	-----------	-----

६. प्राकृतिक साधन उपयोग कर

सि नं	शीर्षक	दर (प्रति क्युविक फिट)
१	रोडा, गिटी, गोग्रान	४ रुपैयाँ
२	दुङ्गा, चट्टान, स्लेट	४ रुपैया
३	चिप्स	३ रुपैया
४	माटो	२ रुपैया
५	वालुवा	३ रुपैया
६	चुनदुङ्गा	६ रुपैया

७. कान्जी हाउस दस्तुर

क्र.स.	विवरण	दिन	दस्तुर (रु.)
१.	भैसी राँगा प्रति गोटा (विगो वाहेक)	प्रति दिन	२००।
२.	सूगुर वंगुर प्रति गोटा (विगो वाहेक)	प्रति दिन	२००।
३.	घोडा खच्चड प्रति गोटा (विगो वाहेक)	प्रति दिन	१००।
४.	गाई गोरु प्रति गोटा (विगो वाहेक)	प्रति दिन	५०।
५.	वाखा भेडा प्रति गोटा (विगो वाहेक)	प्रति दिन	५०।

नोट: १ कान्जी हाउसमा पशु राख्दा घाँसपानी परालको खर्च सम्बन्धित पशु धनीलेनै व्यहोर्नुपर्नेछ ।

२. कान्जी हाउसमा पशु समाती थुन्ने कर्मचारीलाई २५ र अन्य व्यक्तिलाई ३५ प्रतिशत पुरस्कार स्वरुप दिईनेछ ।

३. कान्जी हाउसमा थुनेको पशु सोही दिन लिन नआएमा प्रतिदिन १० प्रतिशतका दरले थप जरिवाना लाग्नेछ र अन्यको हकमा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ अनुसार हुनेछ ।

४. कान्जी हाउसमा पशु समाती थुनेपछि सो पशुलाई हेरचाह गर्ने कर्मचारीलाई १५ प्रतिशत थप सुविधा दिइनेछ ।

८. सरसफाई शुल्क

क्र.स.	विवरण	शुल्क (रु.)
१.	फोहर धेरै उत्पादन हुने क्षेत्रहरु	३००।
२.	होटल, नाई, हस्पिटल तथा क्लिनिक व्यवसायको मासिक	२००।
३.	नियमित रुपमा सरसफाई हुने क्षेत्रमा मासिक (प्रति घर)	१००।
४.	आसिक रुपमा सरसफाई हुने क्षेत्रमा मासिक (प्रति घर)	५०।
५.	घरको प्रति तलाको थप मासिक (नियमित सफाई हुने स्थानमा)	३०।

९. रोलर, ट्र्याक्टर/लोडर, टिपरको भाडा

क्र.स.	विवरण	परिमाण	शुल्क (रु.)
१.	लोडरको भाडा	प्रतिघण्टा रु.	१५०००/
२.	रोलरको भाडा	प्रतिघण्टा रु.	१५०००/
३.	टिपर भाडा	प्रतिघण्टा रु.	५००/
४.	ट्र्याक्टर	प्रतिघण्टा रु.	५००/

१०. विज्ञापन कर

क्र.स.	विवरण	परिमाण	शुल्क (रु.)
१.	विज्ञापन कर	टावर (टेलिफोन मोबाइल)	२०,०००।
		साइनबोर्ड, ग्लोबोर्ड, स्टल आदिमा २५ वर्गफुट भन्दा माथि	८००।
		साइनबोर्ड, ग्लोबोर्ड, स्टल आदिमा २५ वर्गफुट सम्म	५००।

		तुल व्यानर एक हप्ता भन्दा बढि	१००।
		तुल व्यानर एक हप्ताको लागि	५०।
२.	मनोरञ्जन कर	सर्कस	५००।
		खेलतमासा	३००।
		जादु	२००।
		चलचित्र घर	१०%
		कन्सर्ट	२०००।
		मेला महोत्सव	१००००।
३.	सवारी पार्किङ शुल्क	दैनिक	१० देखि ४० सम्म

११. पटके व्यवसाय कर (नोट: बहाल विटौरी वा व्यवसाय करको सूचीमा परेका करदाताबाहेक नगरपालिका क्षेत्रभित्र वा बाहिरबाट सवारी साधन वा मानिस आफैले पोका वा भोलामा सामान राखी नगरपालिका क्षेत्रभित्र घुमाएर बिक्री गर्ने वा नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेको नदीमा पर्यटकीय दृष्टिकोणले ज्याफिटङ गर्नेहरूका लागि निम्न अनुसार कर लिने)

क्र.स.	विवरण	कर (रु. मा)
१.	फेन्सी/खुद्रा सामान गाडीद्वारा घुमाएर बेच्नेहरूका लागि प्रति पटक	५०।
२.	रांगा, भैँसी बंगुर प्रतिगोटा	३०।
३.	खाद्यान्न सामान गाडीद्वारा घुमाएर बेच्नेहरूका लागि प्रति पटक	२०।
४.	आलु/तरकारी गाडीद्वारा घुमाएर बेच्नेहरूका लागि प्रति पटक	२०।
५.	नदीमा ज्याफिटङ गर्ने पर्यटकहरूलाई प्रति व्यक्ति प्रति पटक	२०।
६.	पोका/भोलामा सामान राखी मोटरसाइकल/मानिस आफैले बेच्ने प्रति पटक	१०।
७.	खसी बोका प्रति गोटा	१०।
८.	हाँस, कुखुरा र अन्य पंक्षी प्रति गोटा	५।

नोट:डोका/डालामा तरकारी तथा फलफुल राखी बजारमा घुमाएर बेच्ने किसानहरूको हकमा पटके व्यवसाय कर लिइने छैन।

१२. घर बहाल कर

क्र.स.	विवरण	कर
१.	संघ संस्था, सरकारी कार्यालय, गोदाम भाडामा दिने	१०%
२.	अन्य प्रयोजनको लागि	१०%

१३. व्यवसाय करको दर

सि.न	विवरण	व्यवसाय दर्ता कर (रु.)	वार्षिक व्यवसाय कर (रु.)		
			(क) वर्ग	(ख) वर्ग	(ग) वर्ग
क	होटल, लज, मदिरा तथा सूतिजन्य पदार्थ				
१	होटल (बार, लज, आदि सहितको सुविधा भएको)	१०००	१०००	५००	२५०
२	फास्टफुड रेष्टुरेण्ट, कफि हाउस (दुवै मा मदिरा बाहेक)	१०००	१०००	५००	२५०
३	रेष्टुरेण्ट	१०००	१०००	५००	२५०
४	दोहोरी, डान्स सेन्टर, मसाज पार्लर	१०००	१०००	५००	२५०
५	मिठाई तथा खाना, नास्ता पसल	१०००	१०००	५००	२५०
६	चिया नस्ता पसल म.म थुम्पा, छाउ पसल	१०००	१०००	५००	२५०
७	लज, गेस्ट हाउस	२०००	१५००	१०००	५००
८	जुस सेन्टर	१०००	१०००	५००	२५०
९	वियर मदिरा खुद्रा पसल	१०००	१०००	५००	२५०

१०	कोल ड्रिन्क्स पसल	१०००	१०००	५००	२५०
११	मदिरा तथा मदिराजन्य वस्तुको डिलर,सप्लायर्स आदि	१०००	१०००	५००	२५०
१२	क्याबिन रेष्टुरेण्ट	१०००	१०००	५००	२५०
१३	सफ्टड्रिन्क्स डिलर	१०००	१०००	५००	२५०
१४	पार्टी प्यालेस (व्याडक्वेट)	२०००	१५००	१०००	५००
१५	होटल (अन्य)	१०००	५००	३००	२००
१६	पाउरोटी भण्डार	१०००	६००	४००	३००
१७	आईसक्रिम उद्योग तथा पसल	१०००	६००	४००	२००
१८	सुर्तिजन्य वस्तुको डिलर वा सप्लायर वा थोक व्यापार	२०००			
१९	सुर्तिजन्य वस्तुको खुद्रा व्यापार	१०००	१०००	५००	२५०
२०	खाद्यान्न तथा किरानाको डिलर , थोक वा थोक तथा खुद्रा	१०००	१०००	५००	२५०
२१	खाद्यान्न तथा किरानाको खुद्रा पसल	१०००	१०००	५००	२५०
२२	दुध, दही ,घिउ आदि विक्री गर्ने	१०००	१०००	५००	२५०
२३	विस्कुट तथा पाउरोटीको विक्री	१०००	१०००	५००	२५०
२४	फुड सप्लिमेन्टको थोक कारोवार	१०००	१०००	५००	२५०
२५	फुड सप्लिमेन्टको खुद्रा कारोवार	१०००	१०००	५००	२५०
ख.	कपडा				
१	कपडा वा रेडिमेड कपडाको थोक वा थोक र खुद्रा पसल	१०००	१०००	५००	२५०
२	कपडाको खुद्रा पसल	१०००	१०००	५००	२५०
३	रेडिमेड कपडाको खुद्रा पसल	१०००	१०००	५००	२५०
४	ढाका कपडा ,टोपी पसल	१०००	१०००	५००	२५०
५	रेडिमेड व्याग पसल	१०००	१०००	५००	२५०
६	उनी धागो पसल	१०००	५००	३००	२००
ग.	फेन्सी सप ,श्रृंगार सामाग्री				
१	फेन्सी सप	१०००	१०००	५००	२५०
२	खेलौना वा गिफ्ट हाउस	१०००	१०००	५००	२५०
३	श्रृंगार समान तथा चुडी पोते खुद्रा पसल	१०००	१०००	५००	२५०
घ.	जुत्ता चपल				
१	जुत्ता चपलको डिलर	२०००	१०००	५००	२५०
२	जुत्ता चपलको खुद्रा पसल	१०००	१०००	५००	२५०
३	छालाको जुत्ता बनाउने पसल	१०००	१०००	५००	२५०
४	जुत्ता चपल र्ममल पसल	१०००	१०००	५००	२५०
५	जुत्ताको सोल वा अन्या सामाग्री विक्री गर्ने	१०००	१०००	५००	२५०
६	चस्मा पसल	१०००	५००	३००	२००
ज.	हार्डवेयर पेट्रोल पम्प तथा मोटर पार्टस				
१	हार्डवेर पसल	२०००	२०००	१०००	५००
२	हार्डवेर पसल(छड, कर्कटपाता नभएको)टायलको पसल	२०००	२०००	१०००	५००
३	ग्रिल तथा सटरको सामान विक्रेता	२०००	२०००	१०००	५००
४	आलुमुनियम तथा स्टेनलेस स्टिलका ग्रिल,रेलिड आदिको थोक विक्रेता	२०००	२०००	१०००	५००

५	आलुमुनियम तथा स्टेनलेस स्टिलका ग्गल,रेलड आदलको खुद्रा वलक्रेता	२०००	२०००	१०००	५००
६	वलदुत सामाग्री पसल	२०००	१५००	१०००	५००
७	हार्डवेयर, मोटर,पार्टस,वलदुत सामाग्रीको सप्लायर तथा होलसेलर	२०००	१५००	१०००	५००
८	कवाडी सामानको वलक्रेता	१५००	१०००	५००	३००
९	फ्रेमड हाउस टेण्ट हाउस	१०००	१०००	५००	३००
१०	पेट्रोललयम पम्प	५०,०००।			
११	सार्डकल वलक्री पसल	२०००	१५००	१०००	५००
१२	सेनेटरी सामाग्री र लाउण्डी	१०००	१०००	५००	३००
१३	रंग,रोगन वलक्री वलतरण गर्ने	२०००	१५००	१०००	५००
१५	शलशा वलक्री गर्ने पसल (ग्लास हाउस)	२०००	१५००	१०००	५००
च.	टी.भी ,फ्रलज तथा इलोकट्रोनलक्स				
१	ईलोकट्रोनलक्स समान टल.भी फ्रलज, कम्प्युटर, मोबाईल आदल थोक डललर वा सप्लायर्स	५०००।			
२	ईलोकट्रोनलक्स समान टल.भी फ्रलज, कम्प्युटर, मोबाईल आदल खुद्र वलक्री	३०००	२०००	१५००	१०००
३	मोबाईल वलक्री पसल	२०००	१५००	१०००	५००
५	सामान र्ममत गर्ने (इलेकट्रोनलक्स,इलेकट्रीकल ,घडी ,रेडीयो ग्यांस चुल्हो	१०००	१०००	५००	३००
छ.	उदुधोग, मलल फ्याकट्री				
१	कुटानी पलसानी पेलानी आदी मलल	१०००	१०००	५००	३००
२	धुप उत्पादन घरायसी	५००			
३	पानी वलक्री गर्ने वलवसाय	१०००	१०००	५००	३००
५	लघु अन्या साना तथा मभौला उदुधोग	२०००	१०००	५००	३००
ज.	स्टेशनरी सामान				
१	स्टेशनरी सामान तथा पुस्तक वलक्री पसल	१०००	१०००	५००	३००
२	मादल पसल	१०००	५००	३००	२००
३	पुलवोर्ड प्रति बोर्ड र भलडयो गेम प्रति स्क्रलम	५००।			
भ.	औषधी उत्पादन तथा वलक्री पासल				
१	कललनीक समेतको औषधी पसल	३०००	२५००	२०००	१५००
२	पशु औषधी पसल मात्र	२०००	१५००	१०००	५००
३	डेण्टल हाउस	२०००	१५००	१०००	५००
५	ल्याब (परलक्षण)	१०००	५००	३००	२००
५	आर्युवेदलक औषधी पसल	१०००	५००	३००	२००
ड.	सुनचाँदी तथा गरगहना				
१	सुनचाँदीका गरगहना पसल	३०००	२५००	२०००	१५००
ड.	टेलरलड				
१	टेलरलड वलवसाय	१०००	१०००	५००	३००
ड.	सलनेमा ,फोटो स्टुडयो फोटोकपी आदी				
१	डलडलटल कललर ल्याब, फ्लेक्स	३०००	२५००	२०००	१५००
२	फोटोकपी सेण्टर	१०००	१०००	५००	३००
३	छापा खाना	१०००	८००	६००	५००

४	चलचित्र मन्दिर	१०००	७००	४००	४००
ड.	फलफुल ,माछामासु ,सागसब्जी आदि				
१	फलफुल पसल	१०००	१०००	५००	३००
२	सागसब्जी, आलुप्याज पसल	१०००	१०००	५००	३००
३	फलफुल डिलर	१५००			
४	माछा ,मासु पसल (खसी, कुखुरा, वंगुर ,रांगा आदि	२०००	१५००	१०००	५००
ढ.	बैंक वा वित्तीय संस्था				
१	बैंक वा वित्तीय संस्था क वर्गको केन्द्रीय	५००००			
२	बैंक वा वित्तीय संस्था क वर्गको शाखा	३००००			
३	बैंक वा वित्तीय संस्था ख वर्गको केन्द्रीय	२५०००			
४	बैंक वा वित्तीय संस्था ख वर्गको शाखा	१००००			
५	बैंक वा वित्तीय संस्था ग वर्गको केन्द्रीय	१५०००			
६	बैंक वा वित्तीय संस्था ग वर्गको शाखा	८०००			
७	बैंक वा वित्तीय संस्था घ वर्गको केन्द्रीय (लघुवित्त)	६०००			
८	बैंक वा वित्तीय संस्था घ वर्गको शाखा (लघुवित्त)	५०००			
९	टेलीकम कम्पनीको शाखा,सम्पर्क कार्यालय ,सर्भिस सेन्टर	५०००			
१०	रेमीटेन्स सेवा	३००			
ण.	सेवा सम्बन्धी फर्महरु				
१	इन्जिनियरीड कन्सल्टेन्सी	५०००	व्यक्तिगत दर्ता: १०,०००।		
२	निर्माण व्यावसायी (घ) श्रेणी	११००			
३	स्थानीय भवन निमाणकर्मी	५०००	३०००	२०००	१०००
४	ल फर्म	१०००	५००	३००	२५०
५	ज्योतिस	१०००	५००	३००	२५०
त.	प्रशिक्षण केन्द्रहरु				
१	कम्प्युटर प्रशिक्षण केन्द्र	५०००			
२	डाईभिड प्रशिक्षण	५०००			
३	इन्टरनेट तथा साईवर क्याफे	३०००			
४	सिलाई बुनाई कटिड पेन्टिड प्रशिक्षण केन्द्र	२०००			
५	अन्य प्रशिक्षण केन्द्र	५०००			
थ.	विज्ञापन तथा सञ्चार				
१	पेन्टर तथा आर्टस कन्सर्न केन्द्र	२०००	१५००	१०००	५००
२	एडभरटाइजिड एजेन्सी	२०००	१५००	१०००	५००
३	सिमकार्ड ,रिचार्ज कार्ड थोक तथा खुद्रा विक्रेता	२०००	१५००	१०००	५००
४	केवल टेलिभिजन नेटवर्क क (५००० भन्दा बढी ग्राहक भएको)	२००००			
५	केवल टेलिभिजन नेटवर्क ख (२००० देखी ५००० ग्राहक भएको)	१५०००			
६	केवल टेलिभिजन नेटवर्क क (२००० भन्दा कम ग्राहक भएको)	१००००			
द.	वर्कसप सम्बन्धी कार्य				

१	हलुका सवारी साभन मर्मत	१०००			
२	टायरमा हावा भर्ने	३००			
३	डाईनामा मर्मत पपसल ग्यारेज र गाडी धुने तथा गाडीमा मिज हाल्ने	१०००			
घ.	फर्निचर, उद्योग				
१	स्टीलको फर्निचर उद्योग	२०००			
२	व्लक उद्योग	१०००			
३	कसर उद्योग	१५००			
४	कटिङ्ग दुङ्गा	१०००			
५	माटोको भाडा बनाउने	१०००			
६	काष्ठ सामाग्री तथा फर्निचर उद्योग	२०००			
७	काष्ठ सामाग्री तथा फर्निचर पसल	१५००	१०००	५००	३००
८	ईटा	१०००००	७५०००	५००००	३००००
न.	सैलुन तथा व्युटि पार्लर				
१	सैलुन तथा व्युटि पार्लर	१०००	१०००	५००	३००
प.	कृषि तथा पशुपक्षी पालन				
१	कृषि सामाग्री खुद्रा बिक्री	१०००			
२	पशुपक्षी पालन व्यावसाय	१०००	५००		
३	ठुला ह्याचरी उद्योग	२०००००	१०००००		
४	मभौला ह्याचरी उद्योग	१०००००	७५०००		
५	साना ह्याचरी उद्योग	७५०००	५००००		
६	गाई ,भैसी, बाख्र फर्म	१०००	५००		
७	नर्सरी र फलफुल विरुवा विक्रिवितरण	१०००	८००	४००	२००
फ.	सुपरमार्केट तथा डिपार्टमेन्ट स्टोर				
१	सुपर मार्केट वा डिपार्टमेन्ट स्टोर	२०००	१५००	१०००	५००
२	मिनिमार्ट वा साना डिपार्टमेन्ट स्टोर	१०००	१०००	५००	३००

जडीबुटी, दुङ्गा, गिटी, वालुवा र स्लेटको निकासी शुल्क

क्र .स	विवरण	ईकाई प्रति	दर रु	कैफियत
	दुङ्गा, गिटी , वालुवा , स्लेटका			
	दुङ्गा	पावर टेलर	१००	
		ट्रयाक्टर	२००	
		मिनि ट्रक	३००	
		मिनि टिप्पर	३००	
		ठूलो ट्रक	८००	
		ठूलो टिप्पर	५००	
	गिटी	पावर टेलर	१००	
		ट्रयाक्टर	२००	
		मिनि ट्रक	३००	
		मिनि टिप्पर	३००	
		ठूलो ट्रक	८००	
		ठूलो टिप्पर	५००	

	वालुवा	पावर टेलर	१००	
		ट्रयाक्टर	२००	
		मिनि ट्रक	३००	
		मिनि टिप्पर	३००	
		ठूलो ट्रक	८००	
		ठूलो टिप्पर	५००	
	स्लेट	पावर टेलर	१००	
		ट्रयाक्टर	२००	
		मिनि ट्रक	३००	
		मिनि टिप्पर	३००	
		ठूलो ट्रक	८००	
		ठूलो टिप्पर	५००	
जडीबुटी				
	अलैची	किलोग्राम	रु. १/□	
	अदुवा	किलोग्राम	रु. १/□	
	अदुवा सुठो	किलोग्राम	रु. १/□	
	यर्सा गुम्वा	किलोग्राम	रु. १०/□	
	तितेपाती	किलोग्राम	रु. ५/□	
	चिरैतो	किलोग्राम	रु. ३/□	
	रिठठा	किलोग्राम	रु. ३/□	
	चाबो	किलोग्राम	रु. २/□	
	पिपला	किलोग्राम	रु. ५/□	
	लसुन	किलोग्राम	रु. २/□	
	टिमुर्	किलोग्राम	रु. ५/□	
	शिलाजीत	किलोग्राम	रु. १०/□	
	अमला	किलोग्राम	रु. ३/□	
	तेजपत्ता	किलोग्राम	रु. २/□	
	मह	किलोग्राम	रु. २/□	
	गुजरगानो	किलोग्राम	रु. २/□	
	लोक्ता साल	किलोग्राम	रु. ३/□	
	कपास	किलोग्राम	रु. ५/□	
कवाडी				
	कागजजन्य सामान	किलोग्राम	रु. ३/□	
	फलामजन्य सामान	किलोग्राम	रु. २/□	
	स्टीलजन्य सामान	किलोग्राम	रु. २/□	
	शिशाजन्य सामान	किलोग्राम	रु. २/□	
	अन्य सामान	किलोग्राम	रु. १/□	

१४. घर नक्शा पास दस्तुर

१) घर नक्शा पास सम्बन्धी दस्तुर

क्र.स.	भौतिक संरचनाको विवरण	दस्तुर (प्रति वर्ग फिट) रु.			
		क	ख	ग	
१.	आर.सी.सी. फ्रेम स्ट्रक्चर	पूर्ण भूमिगत तला	३.००	२.५०	२.००
		अर्ध भूमिगत तला	५.००	४.५०	४.००
		जमिन तला	५.००	४.५०	४.००
		पहिलो तला	५.२५	४.७५	४.२५
		दोस्रो तला	५.५०	५.००	४.५०
		तेस्रो तला	५.७५	५.२५	४.७५
		चौथो तला	६.००	५.५०	५.००
		पाँचौ तला वा सो भन्दा माथि	११.००	९.००	७.००
२.	सिमेन्टको जोडाईमा इटा वा ढुङ्गाको गारो (न्यूनतम २३ से.मी. मोटाई) आर.सी.सी. टायल जस्तापाता छाना	४.५०	३.५०	३.००	
३.	जोडाईमा इटा वा ढुङ्गाको गारो (न्यूनतम २३ से.मी. मोटाई) आर सी.सी. जस्ता पाता छाना	४.२५	३.२५	२.७५	
४.	माटोको जोडाईमा इटा वा ढुङ्गाको गारो	४.००	३.००	२.५०	

क) पुराना घरहरूको हकमा नक्सा नियमितका लागि डुम्रे वेशिसहर मार्ग क्षेत्र प्रति वर्ग फिट पक्क रु. ४.०० र कच्ची प्रति वर्ग फिट रु. ३.०० दरलाई कायम गर्ने ।

ख) पुराना घरहरूको हकमा नक्सा नियमितका लागि भन्सार चन्द्रावती सडक क्षेत्र भित्रका क्षेत्र प्रति वर्ग फिट पक्क रु. ३.५० र कच्ची प्रति वर्ग फिट रु. ३.०० दरलाई कायम गर्ने ।

ग) पुराना घरहरूको हकमा नक्सा नियमितका लागि सहायक मार्ग क्षेत्र प्रति वर्ग फिट पक्क रु. २.५० र कच्ची प्रति वर्ग फिट रु. २.०० दरलाई कायम गर्ने ।

घ) दलान नभएको घर एकमुष्टरु. ५००.० दरलाई कायम गर्ने ।

ड) साधारण स्वीकृतिका लागि फिल्ड सर्जमिन शुल्क लिई सर्जमिन गराई मात्र स्वीकृत दिने ।

२) नक्सापास निर्धारण क्षेत्र:

नगरपालिका क्षेत्र भित्रका ठाउँलाई भौगोलिक तथा पूर्वाधार विकासको आधारमा गरेको दर निर्धारणका लागि देशायका क्षेत्रहरू निर्धारण गरिएको छ ।

१) मुख्य सहरी क्षेत्र (क): मुख्य शहरीक्षेत्र भन्नाले देहायका क्षेत्रहरू पर्दछन् ।

वडा नं.	क्षेत्र
१	डुम्रे-वेशिसहर-चामे सडकले छोएको जग्गा, डुम्रे चन्द्रावती मार्गले छोएको जग्गा
२	गडुम्रे चन्द्रावती मार्गले छोएको जग्गा र यस आसपासका बजार क्षेत्र मनकामनाटोल बजार आसपासका क्षेत्र
३	डुम्रे-वेशिसहर-चामे सडकले छोएको जग्गा, चाम्बास, खहरे र तुरतुरे बजार अन्तर्गतका भित्री बजार क्षेत्र तुरतुरे पालुडटार जोड्ने सडकको दायाँ बायाँ ।
५	डुम्रे चन्द्रावती मार्गले छोएको जग्गा, सेपावगैचा बजार आसपासको जग्गा
६	टुहुरेपसल क्षेत्रको जग्गा
८	डुम्रे वेशिसहरले छोएको जग्गा
९	डुम्रे वेशिसहरले छोएको जग्गा, वाइसजाँर आसपासका जग्गा
१०	डुम्रे वेशिसहरले छोएको जग्गा, कालिमाटी आसपासका क्षेत्र

२) बजार क्षेत्र (ख): बजार क्षेत्र (ख) भन्नाले देहायका क्षेत्रहरु पर्दछन् ।

वडा नं.	क्षेत्र
१	क्षेत्र (क) बाहेकका सबै क्षेत्र
२	नारेश्वरटार-दोरदोर-अर्चले मार्गले छोएको जग्गा, नारेश्वरटार-मनकामना टोल-बाह्रविसे मार्गले छोएको जग्गा, भानुमतीतिर्थ मार्गले छोएको जग्गा, पाङ्दुरेखोला-बंगुरखोर-रातमाटे मार्गले छोएको जग्गा, गोठेरी-चन्ननी मोटर मार्गले छोएको जग्गा, धवादी-रिट्ठाबोट मोटर मार्गले छोएको जग्गा, भानु जन्मस्थल मार्गले छोएको जग्गा
३	चाम्बास-दोरदोरटार-भकुन्थोक मार्गले छोएको जग्गा चाम्बास-दोरदोरटार-रिट्ठाबोट-भानु जन्मस्थल (मध्य मार्गी) मार्गले छोएको जग्गा
५	भगवती रंगपथले छोएको जग्गा
६	भगवती रंगपथले छोएको जग्गा
११	कालिमाटी कुन्छामा पर्ने सडक
१३	भानु मार्गमा पर्ने जग्गा

३) बजार क्षेत्र (ग): बजार क्षेत्र (ग) भन्नाले देहायका क्षेत्रहरु पर्दछन् ।

वडा नं.	क्षेत्र
१	क्षेत्र (क) र (ख) बाहेकका सबै क्षेत्र
२	नारेश्वरटार-दोरदोर-अर्चले मार्गले छोएको जग्गा नारेश्वरटार-मनकामना टोल-बाह्रविसे मार्गले छोएको जग्गा भानु मोतितिर्थ मार्गले छोएको जग्गा पाङ्दुरेखोला-बंगुरखोर-रातमाटे मार्गले छोएको जग्गा गोठेरी-चन्ननी मोटर मार्गले छोएको जग्गा धवादी-रिट्ठाबोट मार्गले छोएको जग्गा भानु जन्मस्थल मार्गले छोएको जग्गा
३	चाम्बास-दोरदोरटार-भकुन्थोक मार्गले छोएको जग्गा चाम्बास-दोरदोरटार रिट्ठाबोट-भानु जन्मस्थल (मध्यमार्गी) मार्गले छोएको जग्गा जयबुद्ध मार्गले छोएको जग्गा ढुकुर्दी कृषि मार्गले छोएको जग्गा तुरतुरे-चिसापानी-अर्चले मार्गले छोएको जग्गा चाम्बा-मोहोरियाटार हुँदै दोरदोरकोट मार्गले छोएको जग्गा खहरे-सातविसे-दोरदोर मार्गले छोएको जग्गा तुरतुरे-धरादी-दोरदोर मार्गले छोएको जग्गा साँखुली-मोहोरियाटार-तुर्लुङकोट मार्गले छोएको जग्गा
४	चुँदीकुमाल गाँउ-बाघको खोर-अर्चले भञ्ज्याङ मार्गले छोएको जग्गा
५	भानु-धनन्जय मोटर मार्गले छोएको जग्गा

निर्णय नं. २

यस भानु नगरकार्यपालिकाको आ.व. ०७५/०७६ मा राजस्व परामर्श समिति को सिफारिस एवं भानु नगर कार्यपालिकाको बैठक बाट पारित सम्पति कर भूमि करको जग्गाको मूल्याङ्कन तपशिल अनुसार निर्धारण गरी लागू गर्ने निर्णय गरियो ।

क्र.स	हालको वडा	साविक वडा	क्षेत्र	विवरण	मूल्याङ्कन प्रति रोपनी
				नक्शा नं. ५ ज डुम्रे वेशिसहर राजमार्गको दायाँ बायाँ मोहोडाको	३०,००,०००।

१	१	भानु ५	व्यापारिक	जग्गा	
				नक्शा नं. ५छ डुम्रे वेशिसहर राजमार्गको दायाँ बायाँ मोहोडाको जग्गा	२८,००,०००।
				नक्शा नं. ५घ को डुम्रे वेशिसहर राजमार्गको दायाँ बायाँ मोहोडामा पर्ने जग्गा भन्सार क्षेत्र समेत	२८,००,०००।
			आवासीय	नक्शा नं. ५ज को कच्चिसडकको दायाँ बायाँ मोहोडाको जग्गा एवं प्लटिडको जग्गा	१८,००,०००।
				नक्शा नं. ५ज को अन्य कच्ची सडकको दायाँ बायाँ मोहोडाको जग्गा	१०,००,०००।
				नक्शा नं. ५छ नक्शाको कच्ची सडकको दायाँ बायाँ मोहोडाको जग्गा	१०,००,०००।
				नक्शा नं. ५छ सालविस्ने देखि नयाँबस्ति जाने पिच बाटोको दायाँ बायाँ मोहोडाको जग्गा	१८,००,०००।
				नक्शा नं. ५घ को भन्सार चन्द्रावती मार्गमा पर्ने पक्की सडकको दायाँ बायाँ मोहोडाको जग्गा	१६,००,०००।
				नक्शा नं. ५घ बाहेकको भानु मार्गमा पर्ने मूल सडक खुर्सानी पानी सम्मको दायाँ बायाँ मोहोडाको जग्गा	१५,००,०००।
				कृषि	नक्शा नं. ५घ सालविस्ने देखि भन्सार बजार सुखौरेखोला सम्म को कच्ची सडकको दायाँ बायाँ मोहोडाको जग्गा
			नक्शा नं. ५छ को अन्य जग्गा		५,००,०००।
			नक्शा नं. ५घ को अन्य जग्गा		५,००,०००।
			५च का कच्ची सडकका दायाँ बायाँ		५,६०,०००।
			अन्य जग्गा:		
खेत अब्बल	२,००,०००।				
खेत दोयम	१,५०,०००।				
खेत सिम	१,२५,०००।				
खेत चाहार	१,००,०००।				
पाखो अब्बल	९०,०००।				
पाखो दोयम	८०,०००।				
पाखो सिम	७०,०००।				
पाखो चाहार	५०,०००।				
			नक्शा नं. ६च, ६छ नक्शाको नारेश्वरटारबाट मनकामनाटोल शसस्त्रप्रहरी गण मनकामना	१०,००,०००।	

२	२	भानु ६ र ७	व्यापारिक	सम्मको पक्की सडकको दायँ बायाँ नक्शा नं. ६च, ६क, ६ख (खुर्सानी पानी देखि वाङ्गेरह सम्म) डुम्रे चन्द्रावती पक्की सडकको दायँ बायाँ को मोहोडाको जग्गा	१२,००,०००।
			आवासीय	साविक दोरदोर अर्न्तगत पर्ने डुम्रे वेशिसहर मार्गको दायँ बायाँ को मोहोडाको जग्गा (अम्बोटे क्षेत्र)	१०,००,०००।
				नक्शा नं. ६ को मनकामना टोल देखि पाङ्दुरे खोला सम्म प्रगति मार्गको कच्ची सडकको दायँ बायाँको मोहोडाको जग्गा	५,००,०००।
			कृषि	नक्शा नं. ६क र ६ख भानु जन्मस्थल मार्गको दायँ बायाँ पर्ने सडकको मोहोडाको जग्गा	१०,००,०००।
				नक्शा नं. ६ अर्न्तगतका अन्य कच्ची सडकको दायँ बायाँ मोहोडाको जग्गा	५,००,०००।
				अन्य जग्गा:	
				खेत अब्बल	२,००,०००।
				खेत दोयम	१,५०,०००।
				खेत सिम	१,२५,०००।
				खेत चाहार	१,००,०००।
				पाखो अब्बल	९०,०००।
				पाखो दोयम	८०,०००।
				पाखो सिम	७०,०००।
			पाखो चाहार	५०,०००।	
	साविक दोरदोर अर्न्तगत पर्ने डुम्रे वेशिसहर मार्गको दायँ बायाँ को जग्गा शेराफाँट वाह्विसे क्षेत्र	१०,००,०००			
३	३	भानु १ र ८	व्यापारिक	नक्शा नं. ८क चाम्बास नक्शाहरुको चाम्बास डुम्रे वेशिसहर मार्गका दायँ बायाँ मोहोडाको जग्गा	२०,००,०००।
				नक्शा नं. १क, १ख, १ग खहरे बजार क्षेत्र डुम्रे वेशिसहर मार्गको दायँ बायाँ मोहोडाको जग्गा	२०,००,०००।
				नक्शा नं. ८च को तुरतुरे बजारमा पर्ने डुम्रे वेशिसहर र पालुडटार जाने पक्की सडकको मोहोडाको जग्गा	१८,००,०००।
			आवासीय	नक्शा १क, १ख, १ग का कच्ची सडकका दायँ बायाँ मोहोडाको जग्गा	७,००,०००।
				नक्शा नं. १ अर्न्तगतका अन्य कच्ची सडकका दायँ बायाँ मोहोडाको जग्गा	६,००,०००।

				नक्शा नं. ८क नक्शाको चाम्बास डुम्रे वेशिसहर मार्गका जोडिएका कच्ची सडक दायाँ बायाँ मोहोडाको जग्गा	१०,००,०००।
			कृषि	नक्शा नं. ८ को अन्य कच्ची सडकको दायाँ बायाँ मोहोडाको जग्गा	८,००,०००।
				नक्शा नं. ८क, ८च, १क, १ख, १ग को अन्य जग्गा खेत तर्फ र समथर भाग	५,००,०००।
				नक्शा नं. ८क, ८च, १क, १ख, १ग को अन्य जग्गा पाखो तर्फ र पहाडी भाग	३,००,०००।
				अन्य जग्गा:	
				खेत अब्बल	२,००,०००।
				खेत दोयम	१,५०,०००।
				खेत सिम	१,२५,०००।
				खेत चाहार	१,००,०००।
				पाखो अब्बल	९०,०००।
				पाखो दोयम	८०,०००।
				पाखो सिम	७०,०००।
				पाखो चाहार	५०,०००।
४	४	भानु ४ र ९	आवासीय	नक्शा नं. ४/४ख र /ग को भानु जन्मस्थलमार्गको दायाँ बायाँ पर्ने मोहोडाको जग्गा	१०,००,०००।
			कृषि	नक्शा नं. ४ अर्न्तगतका अन्य कच्ची सडक दायाँ बायाँ पर्ने मोहोडाको जग्गा	५,००,०००।
				अन्य जग्गा:	
				खेत अब्बल	२,००,०००।
				खेत दोयम	१,५०,०००।
		खेत सिम		१,२५,०००।	
		खेत चाहार		१,००,०००।	
		पाखो अब्बल		९०,०००।	
		पाखो दोयम		८०,०००।	
		पाखो सिम	७०,०००।		
		पाखो चाहार	५०,०००।		
		भानु २ र ३	कृषि	साविक दोरदोर २ र ३ अर्न्तगतका भानु जन्मस्थलमार्गको दायाँ बायाँ मोहोडाको जग्गा	१०,००,०००।
				साविक दोरदोर २ र ३ अर्न्तगतका नक्शा अर्न्तगतका अन्य कच्ची सडक दायाँ बायाँ मोहोडाको जग्गा	५,००,०००।
अन्य जग्गा:					
खेत अब्बल	२,००,०००।				
खेत दोयम	१,५०,०००।				
			खेत सिम	१,२५,०००।	

				खेत चाहार	१,००,०००।
				पाखो अब्बल	९०,०००।
				पाखो दोयम	८०,०००।
				पाखो सिम	७०,०००।
				पाखो चाहार	५०,०००।
५	५	वरभञ्ज्याङ १ र २	कृषि	बरैगाउ-गरमभन्ज्याङ जानेबाटो	१०,००,०००।
				भगवती रंगपथ	५,००,०००,
				अन्य जग्गा:	
				खेत अब्बल	१,००,०००।
				खेत दोयम	९०,०००।
				खेत सिम	८०,०००।
				खेत चाहार	७०,०००।
				पाखो अब्बल	६०,०००।
				पाखो दोयम	५०,०००।
				पाखो सिम	४०,०००।
		पाखो चाहार	३०,०००।		
		वरभञ्ज्याङ ३ र ४	आवासीय	साविक मैबल ९क अर्न्तगत पर्ने भानु मार्ग पक्कि सडकको दायाँ बायाँ पर्ने मोहोडाको जग्गा	१२,००,०००।
				नक्शा नं. ४ख को प्लटिड एवं कच्ची सडकको दायाँ बायाँ पर्ने मोहोडाको जग्गा	६,००,०००।
			कृषि	साविक मैबल ९ अर्न्तगत पर्ने कच्ची सडकको दायाँ बायाँ पर्ने मोहोडाको जग्गा	५,००,०००।
				नक्शा नं. ४ र ९ नक्शाहरुको अन्य जग्गा खेत तर्फ	२,००,०००।
				नक्शा नं. ४ र ९ नक्शाहरुको अन्य जग्ग पाखो तर्फ र पहाडी भाग	१,००,०००।
				अन्य जग्गा:	
				खेत अब्बल	१,००,०००।
				खेत दोयम	९०,०००।
				खेत सिम	८०,०००।
				खेत चाहार	७०,०००।
		पाखो अब्बल	६०,०००।		
		पाखो दोयम	५०,०००।		
		पाखो सिम	४०,०००।		
		पाखो चाहार	३०,०००।		
		वरभञ्ज्याङ ५	व्यापारिक	नवरुड नक्शा नं. १क, २क, ३क भानु मार्गको पक्कि सडक दायाँ बायाँ पर्ने जग्गा	१५,००,०००
				नावरुड नक्शा नं. १, २, ३ को कच्ची सडकसगँ जोडिएको	३,००,०००।
अन्य जग्गा:					
खेत अब्बल	१,००,०००।				
खेत दोयम	९०,०००।				
खेत सिम	८०,०००।				

			कृषि	खेत चाहार	७०,०००।
				पाखो अब्बल	६०,०००।
				पाखो दोयम	५०,०००।
				पाखो सिम	४०,०००।
				पाखो चाहार	३०,०००।
		वरभञ्ज्याङ ७, ८ र ९	आवासीय	नाबरुङ ६ क भानु मार्गको पक्की सडक कटहरे सम्म	१०,००,०००।
			कृषि	ऐ नक्शाको कच्ची सडकसँग जोडिएको वेसिभेग	३,००,०००।
				ऐ नक्शाको कच्ची सडकसँग जोडिएको डाँडा भेग	८०,०००।
				चन्द्रवाटीका मार्ग	५,००,०००।
				वागेश्वरी लाङगावारी मार्ग	५,००,०००।
				टुहुरे पसल वाट सुगुरे भन्ज्याङ मार्ग	३,००,०००।
				अन्य जग्गा:	
				खेत अब्बल	१,००,०००।
				खेत दोयम	९०,०००।
				खेत सिम	८०,०००।
				खेत चाहार	७०,०००।
				पाखो अब्बल	६०,०००।
				पाखो दोयम	५०,०००।
				पाखो सिम	४०,०००।
				पाखो चाहार	३०,०००।
		सतिस्वारा १	कृषि	भानु मार्गको पक्की सडकले छोएको	१०,००,०००।
				भानु मार्गलाई छोएको कच्ची सडक	३,००,०००।
				अन्य कच्ची सडकले छोएको जग्गा	८०,०००।
				खेत तर्फ	
				अब्बल खेत	४०,०००।
				दोयम खेत	३५,०००।
				सिम खेत	३०,०००।
				चाहार खेत	१०,०००।
				पाखो भाग तर्फ	
				अब्बल पाखो	२०,०००।
				दोयम पाखो	१५,०००।
				सिम पाखो	१२,०००।
			चाहार पाखो	१०,०००।	
		तनहुँसुर १,२,३	कृषि	भानु मार्गको पक्की सडकले छोएको बेशी भेग	१०,००,०००।
				भानु मार्गलाई छोएको कच्ची सडक	३,००,०००।
				अन्य कच्ची सडकले छोएको जग्गा	८०,०००।
				खेत तर्फ	
				अब्बल खेत	४०,०००।

				दोयम खेत	३५,०००।
				सिम खेत	३०,०००।
				चाहार खेत	१०,०००।
				पाखो भाग तर्फ	
				अब्ल पाखो	२०,०००।
				दोयम पाखो	१५,०००।
				सिम पाखो	१२,०००।
				चाहार पाखो	१०,०००।
			आवासीय	पाँचसय फाट महन्ते हटिया रम्घाटार टुरे पसल मोटर मार्ग दाया वाया	१०,००,०००।-
			कृषि	वाइसजागर तिनपिप्ले थानी थान मोटर मार्ग दाया वाया	५,००,०००।
				टुहुरेपसल सेरा मोटर बाटो सम्मको जग्गा	१०,००,०००।
				वर्कटार मुलावारी भन्ज्याङ नस्पाउदी हुदै चन्द्रवती मोटर मार्ग	२,००,०००।
				थानीथान चण्डीडाडा रम्घाटार अम्मर भन्ज्याङ फुस्रटार मोटर मार्ग	२,००,०००।
				वाइस जागर काउरेटार थापा गाउँ थानी थान टुहुरेपसल मोटर मार्ग	१,००,०००।
				खेत तर्फ	
				अब्ल खेत	५०,०००।
				दोयम खेत	४०,०००।
				सिम खेत	३५,०००।
				चाहार खेत	३०,०००।
				पाखो समथर भाग तर्फ	
				अब्ल पाखो	३५,०००।
				दोयम पाखो	३०,०००।
				सिम पाखो	२५,०००।
				चाहार पाखो	२०,०००।
				पाखो डाडा भाग तर्फ	
				अब्ल पाखो	२५,०००।
				दोयम पाखो	२०,०००।
				सिम पाखो	१५,०००।
				चाहार पाखो	१०,०००।
			आवासीय	डुम्रे वैशिसहर सडक	१६,००,०००।
				पाँच सय फाँटटुहुरे पसल मोटर मार्ग पक्की तर्फ	१६,००,०००।
				पाँच सय फाँटटुहुरे पसल मोटर मार्ग	८,००,०००।
				थपलियाडिही देउराली महन्टे मोटर मार्ग	५,००,०००।
				महन्टे सिप्रडे मोटर मार्ग	२,००,०००।

८	८	साविक पुर्कोट ४, ६-९	कृषि	महन्टे कुमालगाँउफाँउदीखोला मोटर मार्ग	२,००,०००।
				ढकालटार फाँउदीखोला मोटर मार्ग	२,००,०००।
				बेल्टार फाँउदीखोला मोटर मार्ग	२,००,०००।
				देउरालीटार तल्लोटार फाँउदीखोला मोटर मार्ग	३,००,०००।
				पाँच सय फाँट बलिफाँट मोटर मार्ग	५,००,०००।
				देउरालीटार अर्गले अर्वाजे पिप्ले पाङ्गाभ्याल पुरनडिही घलेटोल मोटर मार्ग	३,००,०००।
				देउरालीटार घिमिरे टोल मोटर मार्ग	३,००,०००।
				देउरालीटार देउरालीमोटर मार्ग	१,००,०००।
				बाईसजंगार थानीथान मोटर मार्ग (खसुन्ने)	५,००,०००।
				गौडेपानी,एक्लेसाल खरिपानी मोटर मार्ग	१,००,०००।
				पाँचनिवुवाचौर टोपलीखडकागाँउ मोटर मार्ग	३,००,०००।
				कडेलफाँट रुपेटार लभ्राक खसुन्ने मोटर मार्ग	२,००,०००।
				तेल्कातीखोला वेनिवगर नेवारापाटो मोटर मार्ग (आँपको धारा)	५,००,०००।
				तेलकाती खोला देउरालीटार फाँउदी खोला मो. मा. (तेलकाती खोला, खसुन्ने, देउरालीटार, खडकागाँउ हुदै फाँउदी)	३,००,०००।
				देउरालीटार पुरनडिही मो.मा. (देउरालीटार, सार्कीगाँउ, पाङ्गाभ्याल, अर्गले हुदै पुरनडिही)	३,००,०००।
				खत्रीगाँउ फाँउदी खोला मो.मा. (भुवापानी बेलटार, फाँउदीखोला)	३,००,०००।
				गौडेपानी ढकालगाँउ रैकरे महन्टेहटिया मो.मा.	२,००,०००।
				पागाँ भ्याल तल्लो टार मोटर मार्ग (पागाँ भ्याल, तल्लोटार, टान्समिटर निवुवाचौर)	३,००,०००।
				बाइसजंगार थानिथान मोटर मार्ग कालोपत्रे	५,००,०००।
				तेल्कातीखोला वेनिवगर नेवारापाटो मोटर मार्ग (मस्युडदीनदी)	३,००,०००।
तेलकातीखोला वेनिवगर नेवारापाटो मोटर मार्ग (नेवारापाटो)	१,००,०००।				
तेलकातीखोला वेनिवगर	४,००,०००।				

				नेवारापाटो मोटर मार्ग	
				तेलकातीखोला खसुन्ने देउरालीटार मोटर मार्ग	४,००,०००।
				देउरालीटार लभ्राक देउराली मो. मा.	२,००,०००।
				कालिका गौडेपानी	३,००,०००।
				खेत तर्फ	
				अब्वल खेत	१,००,०००।
				दोयम खेत	८०,०००।
				सिम खेत	६०,०००।
				चाहार खेत	५०,०००।
				पाखो भाग तर्फ	
				अब्वल पाखो	५०,०००।
				दोयम पाखो	४०,०००।
				सिम पाखो	३०,०००।
				चाहार पाखो	२५,०००।
९	९	साविक पुर्कोट १, २, ३, ४ ५	व्यवसायिक	लक्ष्मी बजार,वाइसजगाँर देखी रानीपानी	२५,००,०००।
			आवासीय	रानीपानी देखी अर्चलधारा	१६,००,०००।
				लक्ष्मी बजार देखी खार पानी - नेपालेपाटो) प्रहरी चौकी	२०,००,०००।
				लक्ष्मी बजार देखी दमौला पुल सम्म	१२,००,०००।
				बाइसजागर देखी काउरेटार सम्म	१२,००,०००।
				पुर्कोट बाइसजंगार देखी देउराली थानिथान मोटर मार्ग कालोपत्रे	५,००,०००।
				पुर्कोट बाइसजंगार देखी देउराली मोटर मार्ग कालोपत्रे	५,००,०००।
				रानीपानी देखी परानडिही	६,००,०००।
				खारपानी देखी जुगेफाँट	६,००,०००।
				पुरनडिही देखी कालीका मा. वि सम्म	३,००,०००।
					कालीका मा.वि बाट डुम्रीखर्क हुदै केवरेपानी
				काउरेटार बगैचा बाट थकलिया गाऊ	३,००,०००।
				दमक बजार तेरतेर गाऊ कुँवर गाऊ	१,००,०००।
				थपलिया गाऊ बाट आँप गैरी	२,००,०००।
				अर्चल धारा देखी कुखुरे सम्म	६,००,०००।
				कालीमाटी खहरे देखी संग्रालय बगर	३,००,०००।
				चित्तिखोला बाट चोकचिसापानी बान्दे मो.मा.	३,००,०००।
				डुम्रीखर्कबाट तेरतेर गढीमाइ जोडने	३,००,०००।

			कृषि	मोटर मार्ग नयाँ ट्रायाक	
				दमौला बाट पातल बगर	६,००,०००।
				कर्मदा जुगेफाँट कृषि मोटर मार्ग	५,००,०००
				बाइसजागर वाथल दमौला बाटो सम्म	८,००,०००।
				कर्मदाबाट पातल जोड्ने मोटर मार्ग	३,००,०००।
				अर्चलधाराबाट लाखुघाट सम्म गोरेटोबाटो	३,००,०००।
				पुर्कोट कालिका क्याम्पसबाट पिपलपानी जोड्ने मोटर मार्ग	३,००,०००।
				अर्चलधारा भण्डारी गाउँ हुदै लामास्वारा जाने गोरेटो बाटो मर्मत	३,००,०००।
				दमौला हुदै लाखु दुङ्गा मोटर मार्ग	३,००,०००।
				अर्चलधारा कटुचे भण्डारीगाउ हुदै चन्द्रायणि प्रा.वी. स्तर उन्नती	३,००,०००
				बह्विसेचोक देखी पुर्कोट ल्याण्डस्टार बोडीड स्कुल सम्म	७,००,०००।
				बाइसजागर कालिका क्याम्पस ग्रावेल	८,००,०००।
				कालिका क्याम्पस बाट शिशु शिक्ष सदन बोडिड स्कुल	६,००,०००।
				शिशु शिक्ष सदन स्कुल देखि डुम्रे बेशिसहर राजमार्ग सम्म	१२,००,०००।
				बह्विसे चोक देखि गोकुल टारी खारपानी सम्म	८,००,०००।
				अर्चल धारा बाट मोहोरीया	५,००,०००।
				सिमको पाखा बाट केवरे पानी	१,००,०००
				बाह्विसे थकोलिया गाँऊ	३,००,०००
				काउरेटार बगैचा कुमाले पाखो	३,००,०००
				अन्य कच्ची सडक	१,००,०००।
				खेत तर्फ	
				अब्वल खेत	१००,०००
				दोयम खेत	८०,०००
				सिम खेत	६०,०००
				चाहार खेत	५०,०००
				पाखो भाग तर्फ	
				अब्वल पाखो	५०,०००
				दोयम पाखो	४०,०००
				सिम पाखो	३०,०००
				चाहार पाखो	१२५,०००
			व्यवसायिक	डुम्रे बेशिसहर मार्गको कालीमाटी बजार क्षेत्र १/क सिमाना देखी २/क टोडके धारा सम्म	१८,४०,०००।
			कृषि	डुम्रे बेशिसहर मार्गको अन्य जग्गाहरु चिति खोला देखी १/ख,	४,२०,०००।

१०	१०	चोकचिसापानी गा.वि.स १-९	कृषि	१/क सिमाना सम्मका दाया वायाका जग्गाहरु	
				भन्सार पुर्कोट कालीमाटी चोक राइपाली मिर्ल'ड पोखरी छाप हुदै चन्द्रवती	३,००,०००।
				सिल देवी मोटर मार्ग	१,००,०००।
				छत्रे पुल वडा कार्यालय लौडारी भन्ज्याङ थानी थान मोटर मार्ग	२,००,०००।
				मानेचौका काली पोखरी वरा डाडा लामास्वराँ हुदै थानीथान मोटर मार्ग	२,००,०००।
				चोक कोट मोटर मार्ग	२,००,०००।
				डुम्रे वैशिसहर मार्गमा पर्ने अन्य जग्गाहरु २क, १ख टोड्के धारा देखी पाउदी खोला सम्म	४,२०,०००।
				कालीमाटी देखी सिल देवी मार्ग धारेडाडा सम्म कुन्छा जाने वाटो दाया वायाका जग्गा १ख, २क र नेपाल डाडा खाल्टे फाट तार्कुघाट मार्गका जग्गाहरु	१०,२०,०००।
				सिलदेवी मार्ग थानीमार्ग भानु मार्ग, पाउदी दुदेकुना मार्गले छएका जग्गाहरु १क, १ख, २ख सिमलचौर, दुधेकुना भञ्ज्याङ, तल्लोमैदान आदि	१,१६,०००।
				साविक चोक चिसापानी ५ र ६का अन्य जग्गाहरु १क, १ग, २क, २ख, ,कल्लेरी फाँट भट्टफाट वगर ,टारखेत ,पोखरी खेत	
				लुईटेल फाट खाल्टेफाट खेत तर्फ	
				अब्बल खेत	५०,०००।
				दोयम खेत	४६,०००।
				सिम खेत	४४,०००।
				चाहार खेत	४०,०००।
				पाखो भाग तर्फ	
				अब्बल पाखो	४६,०००।
				दोयम पाखो	३४,०००।
				सिम पाखो	३०,०००।
				चाहार पाखो	२६,०००।
				वडा नं. ५ र ६ वाहेककाअन्य वडाका सडकले नछोएका वाकी जग्गाहरु	
				खेत तर्फ	
				अब्बल खेत	४५,०००।
				दोयम खेत	३६,०००।
सिम खेत	३३,०००।				
चाहार खेत	३०,०००।				
पाखो भाग तर्फ					
अब्बल पाखो	२७,०००।				

				दोयम पाखो	२१,०००।
				सिम पाखो	१८,०००।
				चाहार पाखो	१२,०००।
११	११	रुपाकोट गा.वि.स १-९	आवासीय	राम्चे कालीका मोटर मार्गमा पर्ने राम्चे गाउ	१०००००।-
				जनजागृती मोटर मार्गमा पर्ने उध्याहार गाउँ	१०००००।
				खल्टे मानेचौका मो.मा मा पर्ने खहरे गाउँ ५०० देखी ७०० मीटर सम्म	५०००००
				कालिका मोटर मार्ग रुपाकोट फेदी ओर आसपास	५०००००
				कालिका मोटर मार्ग पर्ने फेदीचौर देखी घले गाउँ	१०००००
				भिमसेन मोटर मा पर्ने रुपाकोट गाउँ	१,००,०००।
				मस्याङ टार काली माटी कुन्छा मोटर मार्ग वाट ५००देखी ७०० मिटर सम्मको दुरी	५,००,०००।
				रातामाटा कालीमाटी कुन्छा मो.मा वाट ५०० देखी ७०० मिटर सम्मको दुरी	५,००,०००।
				मयाखु -काली माटी कुन्छा मो मा ५०० देखी ७०० मिटर सम्मको दुरी	५,००,०००।
				केउरे पानी (कालीमाटी कुन्छा मोटर बाटो ५०० देखी ७०० मिटर सम्मको दुरी	५,००,०००।
				कृपेश्वर मोटर मार्गमा पर्ने जामुने चिसापानी ग्रामीण क्षेत्र	१,००,०००।
				टुहुरे पसल मयाखु लामपाटा मिल्नुड मोटर बाटोमा पर्ने लामापाटा राता माटा र स्कुले पानी ग्रामीण हालका जनजाती मो.मा मा पर्ने वासखर्क सिमलचौर	१,००,०००।
				काफलश्वारा ग्रामीण हालका	१,००,०००।
				ढाडफेदी कुसुमर्याङ मोटर बाटोमा पर्ने कुसीमराङ गाउँ	१,००,०००।
				मानेचौका क्याम्पस चोक बजार क्षेत्र	१५,००,०००।
				टुहुरे पसल बजार क्षेत्र	१५,००,०००।
				सुन्दर बजार वस्ती क्षेत्र	१०,००,०००।
				सुन्दर वस्ती ढाड खोला देखी ढाड फेदी बजार क्षेत्र	१५,००,०००।
				कालीमाटी कुन्छा मोटर मार्ग राम्चे देखी हुलाकी डाडा सिमाना सम्म	८,००,०००।

				ममनेचौका बजार देखी प्रहरी चौकी सम्म	८,००,०००।
				प्रहरी चौकी देखी टुहुरे पसल बजार सिमाना सम्म	१०,००,०००।
				हुलाकी डाडा देखी मानेचौका बजार सम्म	८,००,०००।
			कृषि	कालिमाटी कुन्छा सडक	१०,००,०००।
				अन्य कच्ची सडक	२,००,०००।
				खेत समथर भाग तर्फ	
				अब्बल खेत	१,००,०००।
				दोयम खेत	९०,०००।
				सिम खेत	८०,०००।
				चाहार खेत	७०,०००।
				खेत डाडा भाग तर्फ	
				अब्बल खेत	५०,०००।
				दोयम खेत	४५,०००।
				सिम खेत	४०,०००।
				चाहार खेत	३५,०००।
				पाखो समथर भाग तर्फ	
				अब्बल पाखो	६०,०००।
				दोयम पाखो	५५,०००।
				सिम पाखो	५०,०००।
				चाहार पाखो	४५,०००।
				पाखो डाडा भाग तर्फ	
				अब्बल पाखो	२५,०००।
				दोयम पाखो	२२,०००।
				सिम पाखो	२०,०००।
				चाहार पाखो	१८,०००।
१२	१२	साविक मिल्नुड १-६		कृषि	ज्याम्सुक गा.वि.स भानु १२ मा पर्ने कच्ची मोटर मार्ग को
			अन्य कच्ची सडक		२,००,०००।
			खेत तर्फ		
			अब्बल खेत		२६,४००।
			दोयम खेत		२४,०००।
			सिम खेत		२१,६००।
			चाहार खेत		१९,२००।
			पाखो भाग तर्फ		
			अब्बल पाखो		१६,८००।
			दोयम पाखो		१४,४००।
			सिम पाखो		१२,०००।
			चाहार पाखो		९,६००।
				मिल्नुड गा वि स अर्न्तगत पर्ने कच्ची सडकको दाया वाया पर्ने घडेरीको	९२,०००।
				व्यास मोटर मार्ग	५,००,०००।

१३	१३	साविक मिल्डुङ ७, ८, ९, रिस्ती ६, सतिस्वारा, २, ३, ४, ५	कृषि	अन्य कच्ची सडक	२,००,०००।
				खेत तर्फ	
				अब्ल खेत	२७,०००।
				दोयम खेत	२२,०००।
				सिम खेत	२१,०००।
				चाहार खेत	२०,०००।
				पाखो भाग तर्फ	
				अब्ल पाखो	१५,०००।
				दोयम पाखो	१३,०००।
				सिम पाखो	१२,०००।
				चाहार पाखो	११,०००।
				सतिस्वारा साविक सम्जुर गा.वि.स अर्न्तगत पर्ने सडकको दायाबाया	८०,०००।
				खेत तर्फ	
				अब्ल खेत	४०,०००।
				दोयम खेत	३२,०००।
				सिम खेत	२७,०००।

संरचनाको मूल्यांकन दर

क्र.स.	घरको विवरण	घरको किसिम			कैफियत
		कृषि	आवसिय	व्यापारिक	
१	आर सि सि फ्रेम जस्ताको छाना	६५०	७००	७५०	प्रति वर्गफुट
२	सिमेण्टको जोडाईमा ईट्टाको, ढुङ्गाको गाह्रो आर सि सि ढलान	९००	९५०	१०००	"
३	माटोको जोडाईमा ईट्टाको, ढुङ्गाको, ब्लकको गाह्रो जस्ता स्लेटको छाना	३५०	४००	४५०	"
४	आर सि सि फ्रेम आर सि सि ढलान	११००	११५०	१२००	"
५	सिमेण्टको जोडाईमा ईट्टाको, ढुङ्गाको, ब्लकको गाह्रो जस्ता स्लेटको छाना	४००	४५०	५००	"
६	माटोको जोडाईमा ईट्टाको, ढुङ्गाको, ब्लकको गाह्रो खरको छाना	१००	१५०	२००	"
७	माटोको जोडाईमा ईट्टाको, ढुङ्गाको आर सि सि ढलान	७५०	८००	८५०	"

सम्पत्ति कर तथा भूमि करको दररेट

क्र.स.	विवरण	दररेट (रु.मा)
१	१ देखि १,००,०००। सम्म	२५।
२	१००००१ देखि २,५०,०००। सम्म	५०।
३	२५०००१ देखि ५,००,०००। सम्म	१००।
४	५००००१ देखि १०,००,०००। सम्म	२००।
५	१०००००१ देखि १२,००,०००। सम्म	२५०।
६	१२००००१ देखि १५,००,०००। सम्म	३००।
७	१५००००१ देखि २०,००,०००। सम्म	४००।
८	२०००००१ देखि २२,००,०००। सम्म	५००।
९	२२००००१ देखि २६,००,०००। सम्म	८००।

१०	२६००००९ देखि ३०,००,००० सम्म	१,०००
११	३०००००९ देखि ३५,००,००० सम्म	१,२००
१२	३५००००९ देखि ४०,००,००० सम्म	२,०००
१३	४०००००९ देखि ४५,००,००० सम्म	२,५००
१४	४५००००९ देखि ५०,००,००० सम्म	३,०००
१५	५०००००९ देखि ५५,००,००० सम्म	३,५००
१६	५५००००९ देखि ६०,००,००० सम्म	४,१००
१७	६०००००९ देखि ६५,००,००० सम्म	४,६००
१८	६५००००९ देखि ७०,००,००० सम्म	५,५००
१९	७०००००९ देखि ७५,००,००० सम्म	६,२००
२०	७५००००९ देखि ८०,००,००० सम्म	७,०००
२१	८०००००९ देखि ८५,००,००० सम्म	७,६००
२२	८५००००९ देखि ९०,००,००० सम्म	८,५००
२३	९०००००९ देखि ९५,००,००० सम्म	९,२००
२४	९५००००९ देखि १,००,००,००० सम्म	१०,०००
२५	१००००००९ देखि १,२०,००,००० सम्म	१२,०००
२६	१२०००००९ देखि १,४०,००,००० सम्म	१४,०००
२७	१४०००००९ देखि १,६०,००,००० सम्म	१६,०००
२८	१६०००००९ देखि १,८०,००,००० सम्म	१८,०००
२९	१८०००००९ देखि २,००,००,००० सम्म	२०,०००
३०	२००००००९ देखि २,५०,००,००० सम्म	२५,०००
३१	२५०००००९ देखि ३,००,००,००० सम्म	३०,०००
३२	३००००००९ देखि ३,५०,००,००० सम्म	३५,०००
३३	३५०००००९ देखि ४,००,००,००० सम्म	४०,०००
३४	४००००००९ देखि ४,५०,००,००० सम्म	४५,०००
३५	४५०००००९ देखि ५,००,००,००० सम्म	६०,०००
३६	५००००००९ देखि माथि प्रति हजारमा थप	रु २।

निर्णय नं. ३:

प्रस्तुत गरिएको गत आ.व २०७४/०७५ को आम्दानी तथा खर्चको यथार्थ विवरण र चालु आ.व. २०७५/०७६ को नीति, बजेट तथा कार्यक्रम नगरकार्यपालिका बैठकबाट पेश हुन आए बमोजिम स्वीकृत गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ४:

आ.व. २०७४/०७५ मा भानु नगरकार्यपालिकाको बैठक बाट विभिन्न मितिमा नगर सभाबाट अनुमोदन गर्ने गरी गरेका निर्णयहरूलाई यस नगरसभाले अनुमोदन गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ५:

नगरसभाबाट गर्नुपर्ने कुनै कामले कार्य संचालनमा बाधा परेमा सो बाधा हटाउन वा तोकिएको क्षेत्र र दर बाहेकका कुनै विषय वस्तु, सेवा वा सामाग्री उपलब्ध गराए वापत राजस्व, कर लिन तत्काल आवश्यक भएमा कार्यपालिकाको निर्णय बाट लिनसक्ने र आगामी नगरसभामा अनुमोदन गर्ने गरी अधिकार कार्यपालिकालाई दिने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ६:

नगरपालिकाका प्रत्येक वडाहरूलाई विभिन्न निर्दिष्ट शीर्षकहरूमा विभाजन गरी कार्यपालिकाले तोकेको मापदण्ड बमोजिम नियामानुसार खर्च गर्ने गरी रु. ६,५०,०००। (छ लाख पचास हजार) रुपैया प्रशासनिक तथा व्यवस्थापन खर्च विनियोजन गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ७ : आ.व. २०७५/०७६ का लागि यस न.पा. मा रहेका जग्गाको मालपोत मूल्याङ्कन आ.व. २०७४/०७५ कै कायम राख्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ८: आ.व २०७५/०७६ को राजस्व र व्ययको अनुमान तथा अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विधेयक २०७५ र विनियोजन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक २०७५ स्विकृत गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ९: आ.व. २०७५/०७६ को बजेटमा उल्लेखित शीर्षक तोकै रकम विनियोजन भएको कार्यक्रमहरूको सोही कार्यक्रम भित्र हेरफेर गर्नुपर्ने भएमा हेरफेर गर्ने र कार्यक्रम निश्चित नगरिएका रकमहरूको हकमा आयोजना एवं कार्यक्रमहरूको छनौट गरी बजेट बाँडफाँड तथा स्वीकृत कार्यपालिका बैठकले गर्ने गरी अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. १०:

नगरसभाको तयारीको लागि यस नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूले विहान र साँझ समेत काम गर्नुपर्ने भएकोले नगरसभा तयारीमा खट्ने कर्मचारीहरूलाई नगरसभा सम्पन्न गर्दा एक महिनाको तलब बराबरको रकम भत्ता स्वरूप उपलब्ध गराउने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ११: यस भानु नगरपालिकाको आ.व. ०७५/०७६ मा नगरकार्यपालिकाबाट निर्णय गरी पठाएका नगरपालिकाले सम्बोधन गर्न नसकेका योजनाहरूलाई प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकार संग माग गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. १२:

यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका ऐलानी तथा सार्वजनिक जग्गाहरूको पहिचान गरी लगत तयार गर्ने तथा उक्त जग्गाहरूको संरक्षणका लागि कारवाही थालनी गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. १३:

आ.व. ०७४/०७५ सम्मको जिन्सी निरीक्षण, जिन्सी लिलाम, मिनाहा गर्ने कार्यको लागि नगरकार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. १४:

आ व २०७५/०७६ को लागि नगरसभा बाट स्वीकृत ढुङ्गा, गिटी विक्री तथा निकासी करहरू ठेक्का बन्दोबस्त नभएसम्म सार्वजनिक निजि साभेदारी मार्फत कार्यालयले कर संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाउने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. १५

भानु न.पा. ५ स्थित रहेको पुरनडिही प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र लाई नगरस्तरीय अस्पताल भैरहेकोमा यसै न.पा. १० रामपुरेटारमा थप एक नगरस्तरीय अस्पताल माग गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. १६

भानु न पा ९ स्थित खरीपानी, धारापानी, काप्रेढुङ्गा ज्यामीरेपानी हुदै मगरगाँउ, घर्तीगाँउ गढीपार्क साथै भानु जन्मस्थल, मिल्डुङकोट गढी चन्द्रनी, थानीकोथान,चोककोट, रिप, मैबल र तनहुँसुर क्षेत्र समेटी पर्यटन क्षेत्रको समग्र विकासको लागि नेपाल पर्यटन बोर्ड संग अनुरोध गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. १७

तपशिल अनुसारको न्यायिक समिति गठन गर्ने निर्णय गरियो ।

संयोजक- उप प्रमुख श्री आशा थापा

सदस्य - नगर सदस्य श्री कृष्णराज ढकाल (६ नं. वडा)

सदस्य - नगर सदस्य श्री पदम बहादुर राना (४ नं. वडा)

निर्णय नं. १८

यस भानु नगरपालिकालाई आवश्यक पर्ने निम्नानुसारका कानूनहरु पारित गर्ने निर्णय गरियो ।

- १) भानु नगरपालिकाको सहकारी ऐन २०७५
- २) भानु नगरपालिकाको न्यायिक समिति (कार्यविधि सम्बन्धी) ऐन २०७५
- ३) स्थानीय तहको उपभोक्ता समिति गठन परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०७५
- ४) विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७५
- ५) “घ” वर्गको निर्माण व्यवसायी ईजाजतपत्र सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५
- ६) भानु नगरपालिकाका पदाधिकारी आचारसंहिता, २०७५
- ७) करारमा प्राविधिक जनशक्ति व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५

निर्णय नं. १९

भूकम्पबाट घर क्षती भएको सुकुम्वासी र अव्यवस्थित बसोवासीहरुलाई घर बनाई बसोवास गर्ने व्यवस्थाको लागि सघं र प्रदेश सरकारमा अनुरोध गर्ने साथै यो समस्या समाधान गर्न आयोग समेत गठन गर्न अनुरोध गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. २०

संस्कृती पर्यटन प्रवर्द्धन तथा पूर्वाधार निर्माण साभेदारी समेत भनी विनियोजन भएको बजेट रु. २०,००,०००। (वीस लाख) नेपाल पर्यटन बोर्ड संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र विभिन्न संस्थासंग साभेदारी गरी यस नगरपालिकाको ९ नं. वडा स्थित गढीमाई भ्यू टावर निर्माण प्रक्रिया अगाडि बढाउने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. २१

तेश्रो नगरसभा सम्पन्न गर्न सहयोग गर्नु हुने सम्पूर्ण राजनैतिक दल, नागरिक समाज, सचारकर्मी तथा नगरपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरुलाई धन्यवाद दिने निर्णय गरियो ।

अन्त्यमा,

भानु नगरको विकास र समृद्धिमा निरन्तर सद्भाव र सहयोग पुऱ्याउने आम नागरिक, करदाता, सबै विकास साभेदार, सरकारी गैरसरकारी तथा सामुदायिक संस्थाहरु प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै बजेट तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनमा सबैको पूर्ण सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

समस्याहरु असिमिति छन् । सबैको एकैपटक समाधान संभव छैन र हुन पनि सक्दैन । यथार्थतालाई आत्मसाथ गरी सरोकारवाला हामी सबै सामुहिक रुपमा समस्या एवं चुनौतीहरुसंग जुधी भानु नगरलाई सभ्य, समुन्नत र समृद्ध पार्न लागि परौ । भानु नगरको भविष्य उज्वल पार्न प्रण गर्दै एक जुट भएर अगाडी बढौं

खण्ड ४ - अनुसूचिहरु

- अनुसूचि १ -आय व्ययको विवरण
- अनुसूचि २ -राजस्व तथा अनुदान प्राप्तिको अनुमान
- अनुसूचि ३ -व्यय अनुमान
- अनुसूचि ४ -वित्तीय व्यवस्था अनुमान
- अनुसूचि ५ -कार्यक्षेत्रगत व्यय अनुमान
- अनुसूचि ६ -वार्षिक विकास कार्यक्रम
- अनुसूचि ७ - वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन योजना